

*МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування*

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
д-р екон.наук., професор
_____ Володимир СИБІРЦЕВ
« ____ » _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
на тему:
«Аналіз інвестиційної діяльності підприємства»

Виконав: здобувач вищої освіти 2 курсу, групи ФС-22М ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

_____ **Валерій ВАКУЛІН**
« ____ » _____ 2024 р.

Керівник роботи: кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

_____ **Наталія ГАВРИЛОВА**
« ____ » _____ 2024 р.

Рецензент: заступник головного бухгалтера ОКВД «Дніпро -Кіровоград»

_____ **Тетяна Сергієва**

Рецензент: завідувач кафедрою аудиту, обліку та оподаткування, кандидат економічних наук, професор

_____ **Олена МАГОПЕЦЬ**

м. Кропивницький

Завідувачу кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

Володимиру СИБІРЦЕВУ

здобувача вищої освіти економічного
факультету групи ФС-22М

(ОПП «Фінанси, банківська справа та
страхування спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»)

Вакулін Валерій Володимирович

ЗАЯВА

Прошу дозволити мені виконати кваліфікаційну роботу за другим
(магістерським) рівнем вищої освіти на тему: **«Аналіз інвестиційної
діяльності підприємства».**

« 30 » червня 2023 р.

(підпис)

Погоджено:

Керівник кваліфікаційної роботи:

(підпис) науковий ступінь, вчене звання, **Наталія ГАВРИЛОВА**

« 30 » червня 2023 р.

Завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування:

(підпис) д-р екон. наук, професор **Володимир СИБІРЦЕВ**

« 30 » червня 2023 р.

Центральноукраїнський національний технічний університет
Факультет економічний
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Ступінь вищої освіти магістр
Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри
Володимир СИБІРЦЕВ

« 04 » вересня 2023 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
ЗА ДРУГИМ (МАГІСТЕРСЬКИМ) РІВНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ**
Вакуліна Валерія Володимировича

(прізвище ім'я по батькові повністю)

1. Тема роботи Аналіз інвестиційної діяльності підприємства
2. Керівник роботи Гаврилова Наталія Валеріївна, кандидат економічних наук, доцент
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання)
3. Строк подання роботи до захисту 20.01.2024
4. Мета та завдання кваліфікаційної роботи. Метою роботи є дослідження інвестиційної діяльності підприємств водопостачання та водовідведення як основи успішного функціонування домогосподарств, підприємств, регіону, країни в цілому та розробка пропозицій щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємства. Для досягнення поставленої мети були вирішені наступні завдання: дослідження організаційно-методичних основ інвестиційної діяльності підприємства; проведення аналізу інвестиційної діяльності обласного комунального підприємства «Дніпро – Кіровоград»; виявлення напрямків удосконалення процесу управління інвестиційної діяльності підприємства.
5. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1			
2			
3			

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання плану дослідження	<i>жовтень 2023 р.</i>	
2.	Підбір та вивчення літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи	<i>жовтень 2023 р.</i>	
3.	Підготовка та подання керівнику: - першого розділу - другого розділу - третього розділу - вступу та висновків	<i>листопад 2023 р. листопад 2023 р. листопад 2023 р. грудень 2023 р.</i>	
4.	Подання робочого варіанту роботи керівнику	<i>грудень 2023 р.</i>	
5.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	<i>грудень 2023 р.</i>	
6.	Нормо-контроль секретаря ЕК, перевірка на академічну доброчесність	<i>грудень 2023 р. – січень 2024 р.</i>	
7.	Відгук керівника	<i>грудень 2023 р. – січень 2024 р.</i>	
8.	Рецензування роботи. Підготовка документів, що подаються до ЕК (листи, довідки, інформаційний листок, висновок-виписка, опубліковані статті).	<i>грудень 2023 р. – січень 2024 р.</i>	
9.	Подання роботи завідувачу кафедри на допуск до захисту	<i>січень 2024 р.</i>	
10.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень завідувача кафедри.	<i>січень 2024 р.</i>	
11.	Подання роботи та супровідних документів до ЕК	<i>січень 2024 р.</i>	
12.	Захист роботи	<i>січень 2024 р.</i>	

Дата видачі завдання:

« 04 » вересня 2023 року

(підпис керівника)

Гаврилова Н.В.

(прізвище та ініціали)

Завдання прийнято до виконання:

« 04 » вересня 2023 року

(підпис здобувача)

Вакулін В.В.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Вакулін В.В. Аналіз інвестиційної діяльності підприємства. Рукопис.

Кваліфікаційна робота за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування». Центральноукраїнський національний технічний університет, Кропивницький, 2024.

У роботі досліджено організаційно-методичні основи інвестиційної діяльності підприємства. Розглянуто теоретичні підходи визначення сутності інвестицій та інвестиційної діяльності. Визначено процес формування системи управління інвестиційною діяльністю підприємства та сформовано принципи управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Проаналізовано інвестиційну діяльність Обласного комунального виробничого підприємства «Дніпро – Кіровоград». Розглянуто організаційно-економічний стан Обласного комунального виробничого підприємства «Дніпро – Кіровоград». Проведено розгорнутий аналіз фінансового стану Обласного комунального виробничого підприємства «Дніпро – Кіровоград» та розглянуто напрямки, заходи та джерела підтримки підприємства з місцевого бюджету. Здійснено аналіз інвестиційної діяльності Обласного комунального виробничого підприємства «Дніпро – Кіровоград».

Розглянуто шляхи удосконалення процесу управління інвестиційної діяльності підприємства. Визначено напрямки удосконалення інвестиційної стратегії підприємства. Запропоновані підходи до розробки інвестиційних заходів Обласного комунального виробничого підприємства «Дніпро – Кіровоград».

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна діяльність, підприємства водопостачання та водовідведення, інвестиційна діяльність підприємств водопостачання та водовідведення

ANNOTATION

Vakulin V.V. Analysis of investment activity of the enterprise. Manuscript.

Qualification work for the second (master's) level of higher education in specialty 072 "Finance, banking and insurance" OPP "Finance, banking and insurance". Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, 2024.

The work explores the organizational and methodological foundations of the enterprise's investment activity. Theoretical approaches to determining the essence of investments and investment activities are considered. The process of forming a system of managing the investment activity of the enterprise was determined and the principles of managing the investment activity of the enterprise were formed.

The investment activity of the regional utility production enterprise "Dnipro - Kirovohrad" was analyzed. The organizational and economic state of the regional communal production enterprise "Dnipro - Kirovohrad" was considered. A detailed analysis of the financial condition of the regional utility production enterprise "Dnipro - Kirovohrad" was carried out, and directions, measures and sources of support for the enterprise from the local budget were considered. An analysis of the investment activity of the regional utility production enterprise "Dnipro - Kirovohrad" was carried out.

Ways to improve the process of managing the enterprise's investment activity are considered. Areas of improvement of the company's investment strategy have been determined. Proposed approaches to the development of investment measures of the regional communal production enterprise "Dnipro - Kirovohrad".

Keywords: investments, investment activity, water supply and drainage enterprises, investment activity of water supply and drainage enterprises

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1 .Теоретичні підходи визначення сутності інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства.....	6
1.2 . Формування системи управління інвестиційною діяльністю підприємства.....	11
1.3 . Принципи управління інвестиційною діяльністю підприємства...	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБЛАСНОГО КОМУНАЛЬНОГО ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА «ДНІПРО – КІРОВОГРАД».....	22
2.1. Організаційно-економічна ОКВП «Дніпро Кіровоград».....	22
2.2. Фінансово-економічний аналіз ОКВП «Дніпро Кіровоград».....	30
2.3. Аналіз інвестиційної діяльності ОКВП «Дніпро Кіровоград».....	47
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	50
3.1. Напрямки удосконалення інвестиційної стратегії підприємства....	50
3.2. Підходи розробки інвестиційних заходів ОКВП «Дніпро Кіровоград».....	59
ВИСНОВКИ.....	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69

ВСТУП

Актуальність теми. Інвестиційна діяльність підприємств відіграє суттєву роль у розвитку не лише окремого підприємства, а і регіону і держави в цілому. Для підприємства важливим є збільшення рівня його фінансування, покращення рівня його інвестиційної привабливості, що згодом покращить його фінансовий стан та дозволить виробляти якісну та конкурентоспроможну продукцію. Підприємствами, які забезпечують життєдіяльність всі домогосподарства, інші підприємства, весь регіон та країну в цілому є підприємства водопостачання та водовідведення. Адже вони сприяють поліпшенню забезпечення населення якісною та відносно дешевою водою, послугами та наданням широким верстам споживачів відчуття економічного зростання за рахунок зниження тарифів, ціни та високої якості товарного продукту та послуг. Водопровідно-каналізаційні підприємства присутні в усіх регіонах і є галуззю інфраструктури, без якої неможливе існування та розвиток економіки.

Потреба у заміні застарілого обладнання, капітального ремонту мереж водопроводу потребує значних інвестиційних витрат, які нині можливо здійснити лише за рахунок надходжень за надані послуги. Така постановка проблеми потребує ретельного вивчення кожної складової ведення економічної діяльності підприємств водопостачання та водовідведення з урахуванням світового досвіду і досвіду Європейських країн щодо формування тарифів на воду, амортизаційної політики, втілення інноваційно-інвестиційної політики, а також з врахуванням принципів Водної Рамкової Стратегії ЄС.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є дослідження інвестиційної діяльності підприємств водопостачання та водовідведення як основи успішного функціонування домогосподарств, підприємств, регіону, країни в цілому та розробка пропозицій щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

Для досягнення мети дослідження були поставлені та вирішені наступні завдання:

- дослідження теоретичні підходів щодо визначення сутності інвестиційної діяльності підприємства;
- розгляд класифікації інвестиційної діяльності підприємства;
- аналіз та оцінка інвестиційної діяльності ОКВП «Дніпро Кіровоград»;
- проведення фінансово-економічного аналізу ОКВП «Дніпро Кіровоград»;
- проведення аналізу інвестиційної діяльності ОКВП «Дніпро Кіровоград»;
- розгляд напрямків удосконалення інвестиційної стратегії підприємства;
- розгляд напрямків підвищення інвестиційної привабливості підприємства.

Об'єктом дослідження є процес управління інвестиційною діяльністю підприємств водопостачання та водовідведення в сучасних умовах.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти розвитку інвестиційної діяльності підприємства в сучасних умовах.

Методи дослідження. Дослідження теоретичних аспектів інвестиційної діяльності підприємства ґрунтується на використанні емпіричних методів наукових досліджень таких як спостереження, систематизація і порівняння. При вивченні особливостей інвестиційної діяльності підприємства використовувався емпірико-теоретичний метод. При проведенні аналізу та оцінки стану інвестиційної діяльності підприємства водопостачання та водовідведення, обґрунтуванні інвестиційної стратегії підприємства застосовувався метод аналізу і синтезу.

Наукова цінність одержаних результатів. Основними теоретичними та практичними результатами дослідження, які мають наукову новизну визначено:

запропоновано:

- сформована система управління інвестиційною діяльністю, через визначення зовнішніх факторів, суб'єктів інвестиційної діяльності, інструментів, методів, принципів та функції управління. Схематично визначено процес управління інвестиційною діяльністю підприємства.

одержало подальший розвиток:

- систематизація підходів до визначення поняття «інвестиційна діяльність», що дало змогу виявити особливості тлумачення та більш ґрунтовно розкрити його зміст.

Практичне значення одержаних результатів. Обґрунтовані практичні рекомендації щодо заходів розробки інвестиційної стратегії можуть бути використані в діяльності підприємства в Україні різних форм власності.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні положення кваліфікаційної роботи доповідалися на: VI Міжнародній науково-практичній конференції «Конкурентоспроможна модель інноваційного розвитку економіки України» (ЦНТУ, 7-8.12.2023 р.) результатом яких є опублікування тез доповідей на тему «Сучасні тенденції інвестування в Україні»

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота виконана згідно з методичних рекомендацій до виконання та захисту випускних кваліфікаційних робіт. Кваліфікаційна робота викладена на 74 сторінках комп'ютерного тексту, складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Робота включає 9 таблиць, 7 рисунків, список використаних джерел налічує 56 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретичні підходи визначення сутності інвестиційної діяльності підприємства

Інвестиційна діяльність підприємства здійснюється через процеси визначення об'єкту, обсягів, джерел та визначених термінів. Інвестиційна діяльність є цілісним процесом щодо забезпечення інвестиційними ресурсами, їх нагромадження та використання з метою досягнення бажаного рівня прибутку або соціального ефекту.

Значний вклад у дослідження даної проблеми зробили: К. Волощук, В. Волощук [7,8,9], М. Денисенко [13], Т. Дорошенко [14], А. Кацан Т. Майорова [29], С. Мочерний, Т. Усенко [30], Н. Татаренко, А. Поручник [44].

Слід зазначити, що в цілому науковці дотримуються думки про те, що інвестиції є довгостроково внесеними ресурсами різного характеру, що мають цільову спрямованість, яка полягає у вирішенні певного кола стратегічних завдань у діяльності суб'єкта господарювання. Одночасно існують погляди, з якими можна погодитись, де вказується, що інвестиції не обов'язково повинні бути капітальними вкладеннями, проте будуть відображені в якості певної статті капіталу підприємства. Тут, основне твердження полягає в тому, що вкладання ресурсів у вигляді інвестицій відбувається не тільки в необоротні активи підприємств, але й в оборотні, які не є капітальними вкладеннями.

Серед дослідників, які приділяли увагу інвестиціям, слід особливо виділити С. Мочерного та Устенка О., які під «Інвестиціями розглядає довготермінові вкладення капіталу в різні сфери та галузі народного господарства всередині країни та за її межами з метою привласнення прибутку» [30].

Відомі науковці К. Волощук, В. Волощук та А. Кацан стверджують, що «інвестиції представляють собою вкладення капіталу в усіх його формах у різноманітні об'єкти (інструменти) господарської діяльності з метою отримання прибутку, а також досягнення іншого економічного чи позаекономічного ефекту, здійснення якого базується на ринкових принципах і пов'язане з факторами часу, ризику та ліквідності» [7,8,9].

Серед науковців слід особливо виділити М. Денисенко дослідження якого спираються на твердження, «те, що відкладається на завтра, одну частину інвестицій складають споживчі блага, які не використовуються в поточному періоді, вони відкладаються на збільшення запасів, іншу – ресурси, які направляються на розширення виробництва» [13, с. 7].

Вітчизняний науковий світ виділяє праці Т. Дорошенко, де визначаються інвестиції як «всі види грошових, майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в реальні та фінансові активи з метою отримання прибутку (доходу). Під інвестиціями слід розуміти тільки ті вкладення, метою яких є отримання прибутку (доходу)» [14].

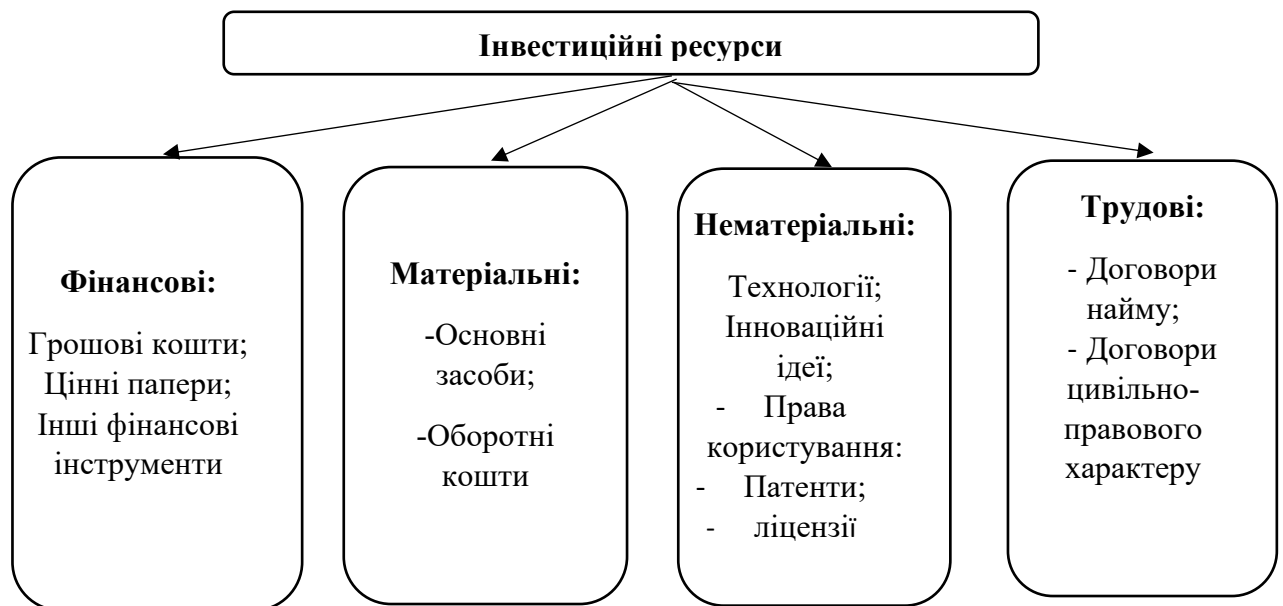
Науковці Н. Татаренко та А. Поручник стверджують, що інвестиції «довгострокові вкладення капітальних ресурсів в галузі національної економіки, інфраструктурні проекти, програми соціально-економічного розвитку територій та суб'єктів господарювання, охорону навколишнього середовища з метою розвитку виробництва, соціального середовища, підприємницької діяльності та отримання прибутку» [44].

Інвестиції здійснюються шляхом використання інвестиційних ресурсів. Інвестиційні ресурси підприємства мають наступні ознаки:

- потенційно здатні приносити дохід за умов ефективного управління ними;
- існують їх різноманітні форми;
- є об'єктом ринкових відносин та виступають об'єктом купівлі-продажу на інвестиційному ринку;

- інвестиційні ресурси ризиковані, та мають можливість недоотримання доходу, або повної втрати інвестованого капіталу;
- високоліквідні інвестиційні ресурси можуть бути реалізовані у будь який час і тим самим вивільнити інвестований капітал [2, 15].

Розглядаючи інвестиційні ресурси слід розглянути їх класифікацію (рис.1.1.)

Джерело: складено автором з використанням [2,15].

Рис 1.1. Класифікація інвестиційних ресурсів

Ураховуючи визначене, слід відмітити, що специфічними рисами трактування інвестицій, які здійснюються за умов ринкової економіки, є наступні:

- 1) інвестиції здійснюються через мотиваційний поклик інвестора для отримання доходу;
- 2) інвестиційні вкладення розглядаються з двох боків, адже вони виступають як витрати для інвесторів і одночасно як капітальні цінності для підприємств, що їх отримують;

3) перехід до аналізу інвестицій в динамічному русі, а не у сталому функціонуванні, на основі чого інвестиції об'єднують вкладені кошти, джерела їх вкладення та отриману віддачу, як мотив інвестиційного процесу;

4) до переліку об'єктів інвестицій в умовах ринкової економіки включаються будь-які ресурси, в результаті вкладення яких можна отримати економічний ефект, що значно розширює аналітичні можливості та оцінку доцільності інвестування у розвиток підприємницької діяльності.

На думку Т.В. Майорової, дане визначення має синтетичний характер зазначеної категорії. По-перше, у ньому врахований динамізм інвестицій, тобто розкривається взаємозв'язок, процес перетворення інвестиційних ресурсів у вкладення, витрати, і, по-друге, введена широка класифікація інвестицій [29].

С. Захарін, навпаки, вважає хибним таке розмежування грошових, майнових та інтелектуальних цінностей як окремих не пов'язаних між собою категорій. Оскільки і нерухомість, і матеріали, і готова продукція, і об'єкти інтелектуальної власності за своєю цивільно-правовою природою є майном, то вчений пропонує їх об'єднати і вказувати «всі види майнових цінностей» [17].

Академік А.А. Пересада у своїх працях зазначає, що інвестиції – вкладення капіталу в об'єкти підприємницької діяльності з метою забезпечення його зростання в майбутньому [39]

З огляду на викладене, можемо запропонувати власне бачення категорії «інвестиції», яке варто розглядати як капіталу, який вкладається фізичною чи юридичною особою у різні напрямки розвитку діяльності, з метою підвищення ефективності підприємництва та отримання різних ефектів (економічного, екологічного, соціального та ін.)

Поняття «інвестиції» тісно пов'язане з поняттям «інвестиційна діяльність». Тому, розглянемо бачення науковців даної категорії.

Таблиця 1.1.

Сутність терміну «Інвестиційна діяльність»

автор	Бачення поняття «Інвестиційна діяльність»
В. Федоренко [51]	«Комплекс дій фізичних та юридичних осіб, які вкладають власні кошти з метою отримати прибуток»
С. Панчишин [38]	«Сукупність рішень та відповідних дій, скерованих на перетворення заощаджень у інвестиції»
О. Підхомний [41]	«Діяльність з вироблення та реалізації інвестиційних рішень, спрямована на відновлення, збереження і приріст вартості капіталу»
Є. Стефанович [43]	«Комплекс заходів держави, фізичних та юридичних осіб, спрямований на ефективне розміщення ресурсів з метою отримання очікуваного ефекту»
І. Кривов'язюк [25]	«Комплекс цілеспрямованих дій фізичних і юридичних осіб, пов'язаних із рухом капіталу, який акумулюється у формі матеріальних і нематеріальних цінностей та спрямовуються в подальшому на розвиток підприємства з метою отримання прибутку або соціального ефекту»
Т. Майорова [29]	«Інвестиційний процес, який потребує проєктної підтримки, здійснення проєктного аналізу»
О. Феєр [52]	«Цілеспрямований комплекс організаційно-економічних заходів фізичних і юридичних осіб та їх об'єднань, щодо вкладання та реалізації інвестицій в умовах ризику з метою досягнення позитивного результату в господарській діяльності підприємства (економічного, інноваційного, соціального, екологічного ефекту)»

Джерело: складено автором з використанням вказаних джерел

Інвестиції відіграють вирішальну роль у розвитку як окремого підприємства так і регіону та економіки країни в цілому. Адже саме інвестиції є підґрунтям для:

- повного відновлення основних виробничих фондів та сприяють розширеному їх відтворенню;
- розширенню асортименту та якості продукції, випуску принципово нових, екологічних продуктів, розвитку зеленої економіки та її інноваційності;
- якісному вирішенню проблем зайнятості населення регіону та країни в цілому;
- вирішенню соціальних питань підприємства, регіону, країни.

Отже, очікуванні досягнення від інвестиційної діяльності можливо отримати за допомогою формування та реалізації відповідної системи управління інвестиційною діяльністю, реалізація якої можлива через

впровадження інструментів раціонального використання інвестицій, саме доцільності визначення їх обсягів та структури, вибору пріоритетів інвестування та підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів. Впорядкована та налагоджена система управління інвестиційною діяльністю є запорукою ефективної діяльності будь-якого підприємства. В свою чергу ефективне управління інвестиційною діяльністю сприяє стабільності та ліквідності підприємства, можливості отримувати прибуток, при цьому покриваючи всі свої витрати.

1.2. Формування системи управління інвестиційною діяльністю підприємства

Управління інвестиційною діяльністю підприємства є складовою частиною управлінського процесу, що реалізується через підвищення інвестиційної привабливості об'єкта інвестування, оцінки й реалізації інвестиційних проектів та створення сприятливих умов для реалізації інвестиційної діяльності. Саме завдяки ефективному управлінню інвестиційною діяльністю підприємство є стабільним та ліквідним, тобто має змогу отримувати прибуток, при цьому покриваючи усі свої видатки.

Управління інвестиційною діяльністю підприємства – це складова частина загальної системи управління підприємством, яка має свою мету, принципи побудови та виконує певні функції. Інвестиційна діяльність спрямована на розвиток виробництва, а отже на його технологічне вдосконалення, отримання прибутку, нарощування капіталу [29].

Управління інвестиційною діяльністю підприємства варто розглядати як процес вибору, обґрунтування і залучення інвестиційних ресурсів з метою реалізації розробленої та затвердженої інвестиційної політики підприємства, яка зорієнтована на отримання більших доходів, зміцнення економічного потенціалу підприємства та рівня його конкуренції.

Т. Майорова «під управлінням інвестиційною діяльністю розуміє систему принципів та методів розроблення й реалізації управлінських рішень, що пов'язані з здійсненням різних аспектів інвестиційної діяльності» [29].

І. Новикова «під управлінням інвестиційною діяльністю підприємства пропонує розуміти систему принципів, прийомів, методів та управлінських функцій, на основі яких визначаються організаційні форми й механізми управлінського впливу на процеси інвестування з метою забезпечення зростання вартості (цінності) підприємства та його стратегічного розвитку» [34].

О. Паньков «під управлінням інвестиційною діяльністю підприємства розуміє систему економічних відносин, котрі виникають у результаті цілеспрямованого впливу на процеси формування інвестиційних ресурсів, вибору об'єктів інвестування, розроблення обґрунтованої інвестиційної політики, здатних забезпечити науково-технічний розвиток, підвищення конкурентоспроможності, синергетичні економічні та соціальні наслідки інвестиційної діяльності, а також збалансування інтересів власників, інвесторів і трудового колективу підприємства» [37].

На думку В. Левицького, «отримання максимального прибутку у поточному та перспективному періодах є головною метою управління інвестиційною діяльністю підприємства. Це передбачає розв'язання низки питань, зокрема: розробку інвестиційної стратегії підприємства; пошук і формування інвестиційних ресурсів; оцінку ефективності проектів; формування і оцінювання інвестиційного портфелю; оцінку інвестиційної привабливості підприємства» [28].

Управління інвестиційною діяльністю розглядається як система принципів та методів розробки та реалізації управлінських рішень, які проводяться з метою реалізації інвестиційної діяльності підприємства. Загальна схема управління інвестиційною діяльністю підприємства представлена на рисунку 1.2.

Рис. 1.2. Система управління інвестиційною діяльністю підприємства

Аналізуючи вітчизняну наукову літературу можна виділити наступні основні ознаки інвестицій та цілей організації управління підприємствами (рис. 1.3).

Отже, можемо стверджувати, що управління інвестиційною діяльністю підприємства спрямовується на вирішення наступних питань:

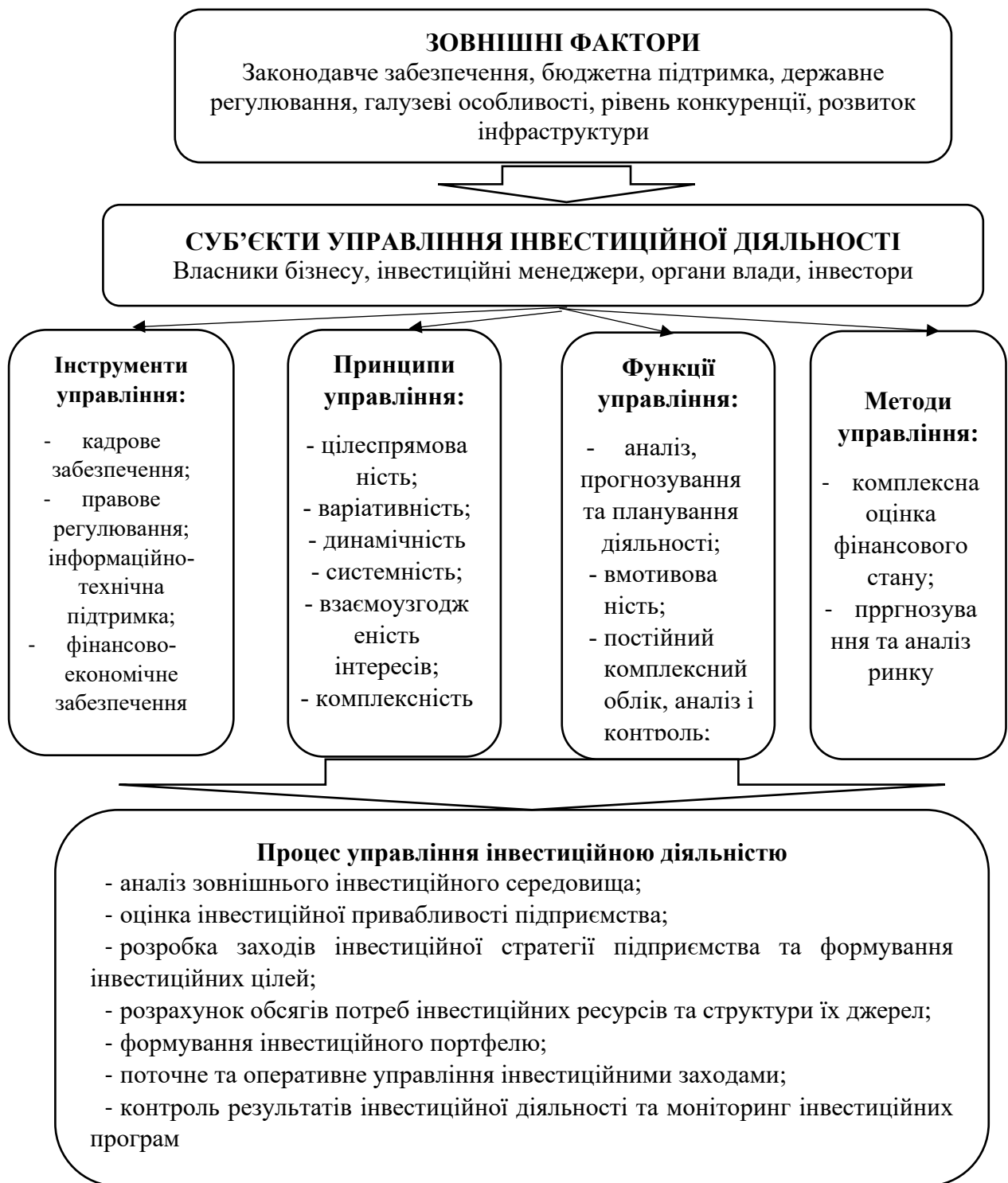
- орієнтація на основні напрямки інвестиційної діяльності відповідно до фінансової та загальної стратегій розвитку підприємства (розроблення інвестиційної стратегії);
- проведення аналізу інвестиційного клімату та дослідження кон'юнктури інвестиційного ринку;
- проведення оцінки інвестиційної привабливості об'єкта інвестування;
- розрахунок необхідного обсягу інвестиційних ресурсів та оптимізація їх структури;
- оцінка ефективності впровадження та реалізації інвестиційних проєктів;
- формування інвестиційного портфеля враховуючи прийнятні ризики і рівень прибутковості;
- контроль інвестиційної діяльності в цілому по підприємству та по окремим проєктам.

Джерело: складено автором з використанням [29,39,53].

Рис 1.3. Основні ознаки інвестицій та цілей управління інвестиційною діяльністю підприємства

На основі проведених досліджень нами сформована система управління інвестиційною діяльністю підприємства (рис. 1.4).

Джерело: складено автором з використанням [29,39,53].

Рис 1.4. Система управління інвестиційною діяльністю підприємства

Комплексна система управління інвестиційною діяльністю визначає принципи, порядок, послідовність і регламентацію дій щодо впливу суб'єктів управління інвестиційною діяльністю на об'єкти за допомогою реалізації функцій управління через елементи управлінського процесу, використовуючи набір інструментів і методів управління інвестиційною діяльністю, спрямованих на досягнення головної мети підприємства – одержання прибутку, враховуючи постійні зміни у зовнішньому та внутрішньому середовищі діяльності підприємства.

Визначеними інструментами управління інвестиційною діяльністю є кадрове, правове, інформаційно-технічне, організаційне, методичне, фінансово-економічне забезпечення управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Рівень ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства забезпечується за рахунок впровадження наступних принципів:

- інтегрованість із загальною системою управління підприємством;
- комплексний та системний підхід до формування управлінських рішень;
- динамізм управління, що враховує зміну факторів зовнішнього середовища підприємства, темпів економічного розвитку, фінансового стану підприємства, форм організації виробництва і фінансової діяльності тощо;
- багатоваріантність підходів до розробки управлінських рішень, альтернативність дій;
- ефективність та економічна обґрунтованість управлінських рішень;
- орієнтованість управління інвестиційною діяльністю на стратегічні цілі розвитку підприємства, а також узгодженість із ними;
- наявність зворотного зв'язку [39,44, 53].

Система управління інвестиційною діяльністю підприємства супроводжується розв'язанням наступних функцій:

- прогнозування та планування – окреслення перспектив та майбутнього стану діяльності підприємства через заходи реалізації інвестицій, формування

мети і завдань управління інвестиційною діяльністю підприємства, формування його інвестиційної стратегії розвитку;

- організація - передбачає процес створення структури управління інвестиційною діяльністю у загальній структурі управління, розробку інвестиційних проектів, формування інвестиційного портфеля, визначення необхідних обсягів інвестиційних ресурсів та джерел їх формування;

- мотивація – загальна вмотивованість усіх працівників для досягнення цілей організації. Ефективна вмотивованість спонукає працівників до об'єднання зусиль, чіткого розподілу обов'язків, активізації творчого потенціалу, що сприятиме досягненню поставлених цілей;

- облік і аналіз - ведення обліку фінансових і капітальних інвестицій, інвестиційних надходжень і витрат, аналіз інвестиційного клімату та галузі досліджуваного підприємства, показників його господарської діяльності, аналіз плану капітальних вкладень, джерел фінансування інвестиційних проектів, ефективності довгострокових вкладень, оцінка ефективності інвестицій та інвестиційних проектів [25];

- контроль та моніторинг - визначення ефективності управлінських рішень і в разі необхідності внесення необхідних коректив, проведення постійного нагляду та контролю за процесом освоєння інвестицій, управління інвестиційними процесами з метою сприяння відповідності фактичних результатів запланованим [25].

Отже, запропонована нами система управління інвестиційною діяльністю підприємства дозволяє комплексно управляти всіма складовими компонентами інвестиційної діяльності з метою підвищення її ефективності та реалізації перспективних напрямів інвестиційної політики підприємства, сприяє оптимальній організації інвестиційних процесів підприємства, підвищенню його конкурентоздатності з врахуванням змін у зовнішньому і внутрішньому середовищі діяльності підприємства.

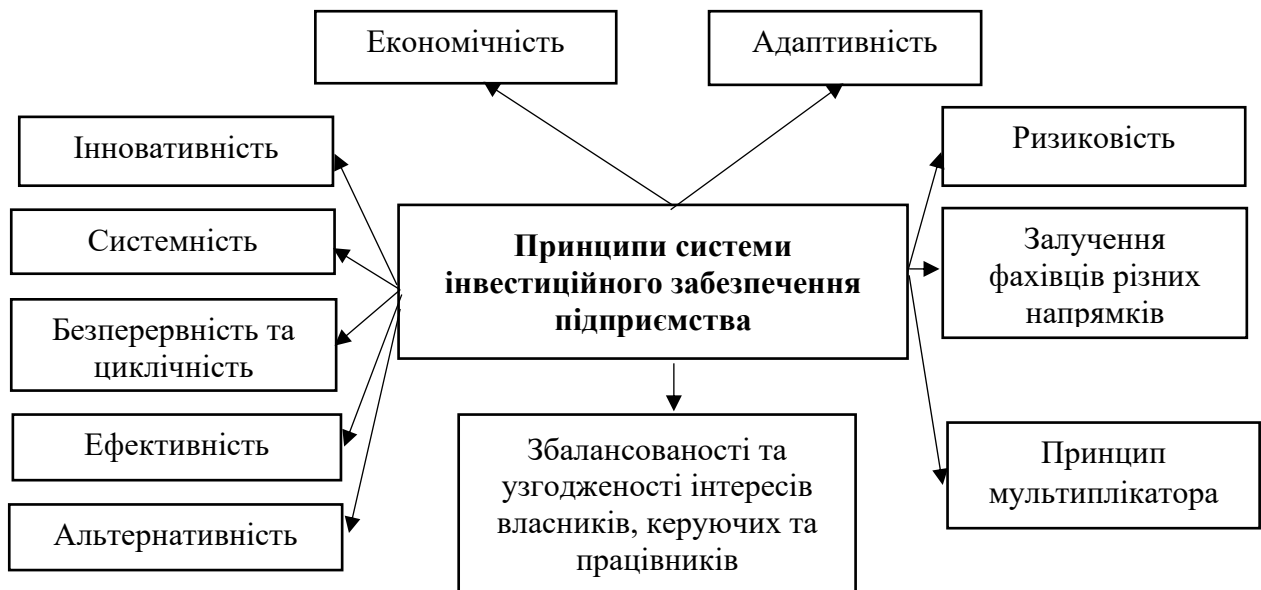
1.3. Принципи управління інвестиційною діяльністю

Досліджуючи питання інвестиційної діяльності важливим є виділення принципів інвестиційного забезпечення, які можна адаптувати до специфіки підприємств водозабезпечення та водовідведення. Серед принципів системи інвестиційного забезпечення виділяються ті, яких потрібно дотримуватись під час розробки стратегічної інвестиційної політики підприємства, а саме:

- взаємоузгодженість перспективних, поточних і оперативних планів інвестиційного розвитку;
- адаптивність інвестиційного забезпечення до змін чинників інвестиційного середовища;
- альтернативність інвестиційного забезпечення у стратегічній перспективі галузі;
- постійне використання досягнень науки, техніки та технологій в процесі надання послуг водозабезпечення та водовідведення;
- врахування інвестиційних ризиків та розробка заходи протидії ним в процесі прийняття інвестиційних рішень [26, с. 89–91].

Розглядаючи визначені принципи, можна відмітити їх загальний характер та незадовільну адаптованість до бізнесу, що не дозволяє повною мірою використовувати їх у межах формування системи інвестиційного забезпечення.

Варто відмітити, що під час планування інвестиційного забезпечення підприємства водопостачання та водовідведення необхідно дотримуватись принципів збалансованості інвестиційних процесів, економічності та раціональності витрачання ресурсів, узгодженості інтересів учасників інвестиційного процесу, адже саме інвестиційний розвиток спрямований на довгострокову перспективу та зростання ринкової вартості підприємства. На рис. 1.5 можна побачити формування системи інвестиційного забезпечення підприємства.

Джерело: складено автором з використанням [29,39,53].

Рис. 1.5. Принципи системи інвестиційного забезпечення підприємства

Такий підхід забезпечення довгострокової діяльності підприємств та зростання його ринкової вартості є досить справедливим. Нажаль, у сучасному бізнес-світі інвестиційна діяльність здійснюється для збереження та зростання добробуту інвесторів, відповідно до чого потрібно організовувати виробничо-господарську діяльність. Ця діяльність не завжди буде носити довгостроковий характер або демонструвати зростання ринкової вартості підприємства, тому сформульовані принципи не повною мірою можуть бути застосовані під час управління інвестиційним розвитком підприємства.

Головним тут є принцип системності, що передбачає комплексну розробку системи інвестиційного забезпечення підприємства на основі реалізації поточних, оперативних та стратегічних заходів та напрямків інвестиційної діяльності.

Кожне інвестиційне рішення повинно мати альтернативні варіанти реалізації проєкту та використання коштів інвестиційного характеру. Тобто

певний обсяг інвестиційного ресурсу потрібно вкладати лише в той проєкт, що забезпечить вищу найефективнішу віддачу.

Відповідно до цього принципу, одним із чинників, який обов'язково потрібно враховувати в процесі формування системи інвестиційного забезпечення підприємств, є рівень інвестиційного ризику, який потрібно мінімізувати.

Останнім принципом варто виділити забезпечення зворотного зв'язку між учасниками системи інвестиційного забезпечення, згідно якого завершення реалізації інвестиційного проєкту не повинне бути підставою для припинення їх участі у підтримці процесів виробництва продукції.

У теорії інвестиційного менеджменту поширений також принцип поєднання матеріальних і грошових оцінок ефективності капіталовкладень, відповідно до якого існує три варіанти оцінки ефективності:

1) через порівняння відносних вартостей витрат і обсягів виробництва, тобто виключно вартісний, грошовий аналіз. Зрозуміло, що спиратись лише на грошову оцінку є неефективним, особливо за умов інфляції;

2) через поєднання грошових і технічних характеристик. Залежність ефективності інвестиційних вкладень від технологій виробництва продукції вимагає врахування її специфіки за умов формування системи інвестиційного забезпечення. Технологія створює специфічні умови використання виробничих потужностей і, отже, впливає на порядок досягнення інвестиційних цілей підприємств агробізнесу;

3) технічний підхід оцінки ефективності, який не враховує ринкової оцінки бізнесу у вартісному вираженні буде все менш репрезентативним для умов української економіки [32].

За умов вітчизняної економіки, цей принцип потрібно доповнити пунктом, який передбачатиме можливість урахування не лише вартісних і технологічних показників ефективності інвестиційних вкладень, а й критеріїв якості та рівня конкурентоспроможності виробленої продукції.

Принцип інвестиційного мультиплікатора (множника) також можна враховувати під час формування системи інвестиційного забезпечення підприємств водопостачання та водовідведення. Так, потреби у якісній питній води супроводжується додатковими послугами: заміна водогону на більш сучасний, безпечний для споживача, якісні будівельні роботи. Тут вже інвестиційний мультиплікатор відображає реально існуючу залежність між всіма сферами задіяними в процесі водопостачання та водовідведення. Розрахунок інвестиційного мультиплікатора дозволяє визначити доцільність інвестування ще на початку прийняття такого рішення, на основі чого у випадку отримання негативного ефекту можна змінити напрям інвестиційних вкладень. Отриманий інвестиційний мультиплікатор дозволить мінімізувати рівень хибного рішення стосовно інвестиційного забезпечення підприємства, а отже підвищити ефективність використання інвестиційних ресурсів.

Визначені нами принципи можуть змінюватись або розширюватись в залежності від змін в економічному розвитку підприємства водопостачання та водовідведення, галузі та економіки країни в цілому.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБЛАСНОГО
КОМУНАЛЬНОГО ВИРОБНИЧОГО ПІДПРИЄМСТВА
«ДНІПРО – КІРОВОГРАД»

**2.1. Організаційно-економічні характеристики ОКВП «Дніпро
Кіровоград»**

При виконанні магістерської роботи, об'єктом дослідження було обрано ОКВП «Дніпро Кіровоград». Відповідно до матеріалів отриманих під час проходження переддипломної практики виявлено, що «ОКВП «Дніпро-Кіровоград» є суб'єктом підприємницької діяльності та здійснює господарську діяльність в сфері водопровідно-каналізаційного господарства з метою задоволення суспільних потреб у продукції, роботах та послугах, поліпшення побутових умов населення області, а також отримання прибутку і реалізації на основі одержаного прибутку соціальних та економічних інтересів територіальних громад сіл, селищ і міст області в галузі житлово-комунального господарства» [35,36].

ОКВП «Дніпро Кіровоград» «забезпечує здійснення єдиної державної і регіональної політики в Кіровоградській області, єдиної науково-технічної та інвестиційної політики, удосконалення організації управління, форм і методів господарювання, розвитку ринкових відносин, підвищення ефективності використання майна спільної власності територіальних громад сіл, селищ і міст області в галузі житлово-комунального господарства. Обласне комунальне виробниче підприємство «Дніпро-Кіровоград» належить до спільної власності територіальних громад сіл, селищ і міст області, засновником якого виступає Кіровоградська обласна рада. Департамент житлово-комунального господарства Кіровоградської обласної державної адміністрації забезпечує галузеву політику ОКВП «Дніпро-Кіровоград».

Юридична адреса: 25009, Кіровоградська обл., місто Кропивницький, вулиця 50 років Жовтня, будинок 19А, код ЄДРПОУ 03346822» [35,36].

Основним напрямком діяльності підприємства є централізоване водопостачання та водовідведення. ОКВП «Дніпро-Кіровоград» – «цілісний майновий комплекс (гідротехнічні споруди і трубопроводи магістрального районного водопроводу “Дніпро-Кіровоград” та водопровідно-каналізаційні споруди і мережі міст Світловодська, Олександрії, Знам’янки, Кропивницького і селищ міського типу Дмитрово та Пантаївка), який обслуговують Світловодське, Олександрійське, Знам’янське та Кіровоградське водопровідно-каналізаційні господарства (ВКГ). Зазначені об’єкти експлуатують кваліфіковані працівники в кількості 1483 чол. Джерелом водопостачання для магістрального районного водопроводу «Дніпро-Кіровоград» є поверхневі води Кременчуцького водосховища, звідки здійснюється водозабір до Дніпровської водоочисної станції (ДВС) і Водопровідних очисних споруд (ВОС), а також підземні водозабори «Лелеківський» і «Холодні ключі» для міста Кропивницького і «Ново-Пилипівський» для міста Олександрії. Вони забезпечують питною водою міста обласного підпорядкування, прилеглі сільські населені пункти, де мешкає біля 500 тисяч жителів і зосереджено 70% всього виробничого потенціалу Кіровоградської області [35,36].

Магістральний районний водопровід (МРВ) «Дніпро-Кіровоград» - «система централізованого водопостачання, проектною потужністю 168 тис. м³/добу, побудований за проектом Одеського проектного інституту «Укрюжгіпрокоммунстрой», був введений в експлуатацію в 1973 році. До складу МРВ «Дніпро-Кіровоград» входить магістральний трубопровід в дві нитки (деякі ділянки в три нитки), насосна станція I-го підйому, комплекс ДВС з насосною станцією II-го підйому (1 РЧВ-10 тис.м³, 1 РЧВ-5 тис.м³, 1 РЧВ-3,4 м³), водопровідні підвищувальні насосні станції «Олександрія» (2 РЧВ по 5 тис. м³) «Пантаївка» (РЧВ 8 тис. м³ та 2 РЧВ по 2 тис. м³), «Знам’янка» (2 РЧВ по 5 тис. м³) та Зона I (4 РЧВ по 10 тис. м³). На зазначених спорудах вода, яка

забирається з Кременчуцького водосховища, доводиться до питної якості, відповідно до вимог ДСанПіНу 2.2.4-171-10, проходить знезараження рідким хлором, транспортується по магістральним трубопроводам на відстань 120 км, з додатковим знезараженням гіпохлоритом натрію на підвищувальних насосних станціях, реалізується 33-м попутнім споживачам (сільські комунальні підприємства, виробничі підприємства, садові товариства, фермерські господарства, малі підприємства тощо) та населенню, підприємствам і бюджетним установам через розподільчі водопровідні мережі Світловодського, Олександрійського, Знам'янського та Кіровоградського ВКГ» [35,36].

До складу підприємства входить «Світловодське ВКГ виконує обслуговування виробничо-господарської діяльності ОКВП "Дніпро-Кіровоград" по забезпеченню питною водою та відведенню стоків міста Світловодськ. Світловодським ВКГ обслуговується 19,4 тис. абонентів, послуги водопостачання та водовідведення надаються – 48,0 тис. особам. Джерелами водопостачання м. Світловодська є районний водопровід "Дніпро-Кіровоград" та місцевий водозабір поверхневих вод з ВОС потужністю 15 тис.м³ на добу. До складу системи водопостачання господарства входять 3 водопровідні насосні станції та 171,1 км водопровідних мереж. На водопровідних мережах розташовано 6 резервуарів чистої води загальною ємністю 4,75 тис.км³. До складу системи водовідведення господарства входять: 97,39 км каналізаційних мереж, 11 каналізаційних насосних станцій (2 головні та 9 – перекачки), каналізаційні очисні споруди повної біологічної очистки потужністю 10 тис.м³ на добу [35,36].

Також до складу підприємства «Дніпро -Кіровоград» входить «Олександрійське ВКГ виконує обслуговування виробничо-господарської діяльності ОКВП «Дніпро-Кіровоград» по забезпеченню питною водою та відведенню стоків міста Олександрія. Олександрійським ВКГ обслуговується 40,9 тис. абонентів, послуги водопостачання та водовідведення надаються - 76,8 тис. особам. Джерелами водопостачання м. Олександрії є магістральний

районний водопровід «Дніпро-Кіровоград» та підземний водозабір «Ново-Пилипівський», продуктивністю 720 м³ на добу. До складу системи водопостачання господарства входять: 2 водопровідні насосні станції другого підйому («Димитрівська» та «Ново-Пилипівська»), 18 підвищувальних насосних станцій, 296,4 км водопровідних мереж. На водопровідних мережах розташовано 4 резервуари чистої води загальною ємністю 3,4 тис. м³. Господарство обслуговує три системи водовідведення: м. Олександрії (Марто-Іванівські каналізаційні очисні споруди потужністю 21 тис.м³ на добу), смт. Димитрове (Димитрівські каналізаційні очисні споруди потужністю 1,2 тис.м³ на добу), смт. Пантаївка (поля фільтрації потужністю 0,6 тис.м³ на добу). Загальна протяжність мережі водовідведення складає 136,23 км» [35,36].

Також до складу підприємства «Дніпро -Кіровоград» входить с «Знам'янське ВКГ виконує обслуговування виробничо-господарської діяльності ОКВП "Дніпро-Кіровоград" по забезпеченню питною водою та відведенню стоків міста Знам'янка. Знам'янським ВКГ обслуговується 11,7 тис. абонентів, послуги водопостачання та водовідведення надаються – 23,3 тис. чоловік. Джерелом водопостачання м. Знам'янки є районний водопровід «Дніпро-Кіровоград». Протяжність водопровідних мереж становить 95,8 км, протяжність каналізаційних мереж – 23,74 км. Очистка стоків здійснюється на каналізаційних очисних спорудах проектною потужністю 15 тис.м³ на добу, які на даний час використовуються лише на 13-15%. Стоки на очисні споруди подаються двома каналізаційними насосними станціями» [35,36].

Також до складу підприємства «Дніпро -Кіровоград» входить Кропивницьке ВКГ, яке «забезпечує обслуговування виробничо-господарської діяльності ОКВП "Дніпро-Кіровоград" по забезпеченню питною водою та відведенню стоків міста Кропивницького та приміських населених пунктів Густий гай, Созонівка, Підгайці. Кропивницьким ВКГ

обслуговується 95,6 тис. абонентів, послуги водопостачання та водовідведення надаються – 210,1 тис. особам.

Джерелами водопостачання м. Кропивницького та приміських населених пунктів є районний водопровід «Дніпро-Кіровоград» та підземні водозабори «Лелеківський» і «Холодні ключі». До складу системи водопостачання міста входять: 10 водопровідних насосних станцій, три хлораторні, 800,73 км водопровідних мереж. На водопровідних мережах розташовано 20 резервуарів чистої води загальною ємністю 61,45 тис.м³, з них задіяні 12 місткістю 56,5 тис.м³. До складу системи водовідведення підприємства входять: 307,7 км каналізаційних мереж, 24 каналізаційні насосні станції, каналізаційні очисні споруди, оглядові колодязі на мережах – 8245 штук. Стоки від районів міста транспортуються на головну каналізаційну насосну станцію, яка перекачує їх на каналізаційні очисні споруди.

На каналізаційних очисних спорудах потужністю 60,0 тис. куб.м на добу стоки проходять процес механічного і біологічного очищення. Очищені стічні води проходять процес доочищення на біоставках і скидаються в річку Інгул» [35,36].

Підприємства водопостачання та водовідведення (водопровідноканалізаційні підприємства) є органічною частиною сучасних міст і поселень, без яких неможливе їх існування та розвиток. Вони забезпечують населення, підприємства й організації питною водою та разом з цим здійснюють відведення стоків з каналізаційних об'єктів за межі міських територій. Сучасне водопровідно-каналізаційне господарство з розвитком міст стає досить складною технічною системою, що за сучасних ринкових умов потребує достатніх знань економіки господарської діяльності цієї галузі [35,36].

У Кропивницькому водопровід існує з 17 травня 1893р. «Першим джерелом водопостачання міста в ті часи був Озерний водозабір продуктивністю 150000 відер або 1,5 тис. м³/добу. Довжина водопровідних мереж - 16,2 км. Озерний водозабір поступово нарощував потужність. В

передвоєнні роки до його складу входили свердловини Річного, Биківського та Злодійського водозаборів загальною потужністю 6 тис. м³/добу. Під час окупації міста водозабори та частина водопровідних мереж були зруйновані. З 1945р. велось відновлення зруйнованих та будівництво нового водозабору Лелеківського, потужністю 4 тис. м³/добу. В 1966р. введено в експлуатацію Масляниківський водозабір. Загальна потужність водозабору була встановлена 8,4 тис. м³/добу. На той час в місті налічувалось населення 161,4тис.чоловік. Розрахункова потреба води для міста склала 60 тис. м³/добу. Загальна фактична подача досягла до 29 тис. м³/добу. Якість води по окремих показниках, таких як вміст заліза, марганцю, не відповідала вимогам ГОСТу «Питна вода». Тому, враховуючи мізерні запаси та якість підземних вод в Кропивницькому, по завданню Держплану України було виготовлено проект водопостачання міста із р. Дніпро. Бурхливого розвитку міська система водопостачання зазнала в 70-ті роки. В 1974р. із введенням 1-ої черги районного водогону «Дніпро-Кіровоград» місто одержало 24,7 тис. м³/добу дніпровської води. У 1984 році збудовано весь комплекс районного водогону і подача води в місто зросла до 100000 м³/добу і у 1992р. була доведена до 150000 м³/добу» [35,36].

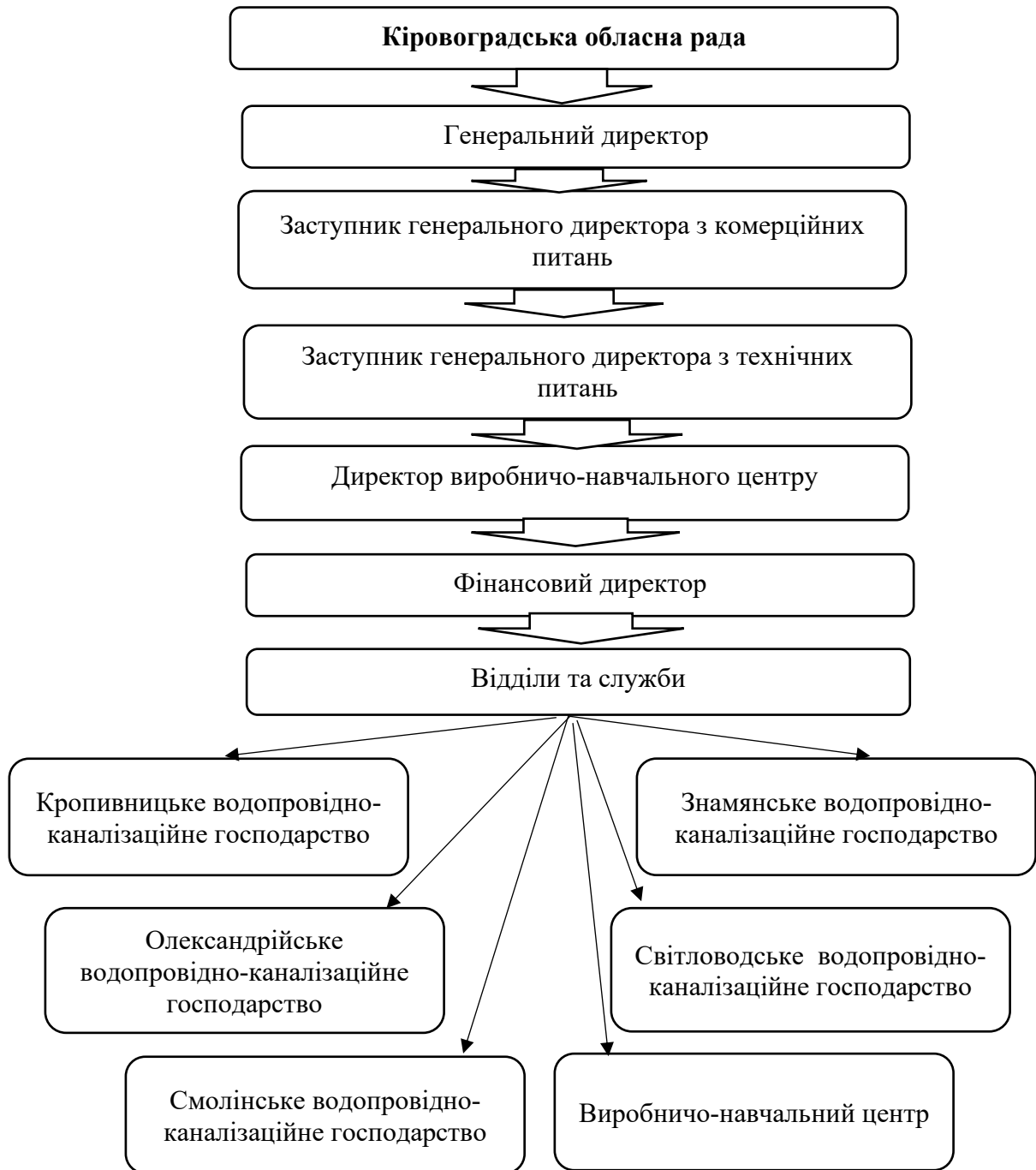
Проведені нами дослідження показують, що «Побудовано парк резервуарів Зони І, насосну станцію Зона ІІ-А, водогін $\varnothing$ 1000 - 700 мм довжиною 16,7км. від Зони І до Зони ІІ-А, понад 80 км розподільчих водопровідних мереж, тощо. Потужність водогону «Дніпро-Кіровоград» поступово нарощувалось і до 1986р. становила 60 тис. м³/добу, а подача із місцевих джерел на той час склала до 20 тис.м³/добу. Постановою міської санепідемслужби від 7.05.1976р. Озерний, Річний, Биківський та Злодійський водозабори виключені із схеми водопостачання міста через незадовільну якість води. На сьогоднішній день середньодобова подача води на місто складає 55-60 тис. м³/добу, в тому числі: із районного водогону «Дніпро-Кіровоград» - 45-50 тис. м³/добу.; із місцевих джерел -10 тис. м³/добу. В резервуари (4 по 10000 м) Зони І поступає очищена вода із районного

водогону «Дніпро-Кіровоград». Тут з метою знезараження проводиться до хлорування води. Із резервуарів Зони І вода самопливом через два водогони $\varnothing$ 1000 і 1200мм транспортується в місто. Водогін проходить через місто і транспортує воду до РЧВ $V=2000\text{m}^3$ на насосну станцію Зони II-б, в мікрорайони В. Балка, Катранівка, частини Кущівки, 18 мкрн. та Зони II-А. Водогін діаметром 1200мм $L=22$ км. проходить поза містом з північно-західного боку і транспортує воду до РЧВ Зони II-А. Насосна станція Зони II-А подає воду майже на всю правобережну частину міста і центр. Потужність насосної станції Зони II-А 65 тис. $\text{м}^3/\text{добу}$. На території розташовано 2 резервуари по 5000 м^3 кожний. На водопровідних мережах протяжністю 800,5км. збудовані і працюють 8 водопровідних насосних станцій. Крім дніпровської води, споживачам міста подається вода із місцевих джерел, які зведені в два водозабору: Лелеківський і Холодні ключі, що раніше входив до складу Масляниківського водозабору. До складу Лелеківського водозабору входять 37 свердловин, в т.ч. робочих - 11, 2 резервуари $V= 1000 \text{ м}^3$ і 500 м^3 , дві насосні станції II підйому, хлораторна. Вода з Лелеківського водозабору подається в лівобережний район Лелеківки та на насосну станцію III-го підйому Зони II-б. На території Зони II-б є три резервуари: два по $V= 1000 \text{ м}^3$ і один $V= 2000 \text{ м}^3$. До складу водозабору Холодні ключі входять свердловини, розташовані в б. Базарній (Холодні Ключі) - 17 штук, із них робочі – 6» [35,36].

За результатами проведених досліджень виявлено, що «до 1947 року в місті Кіровограді каналізація була відсутня, населення користувалося вигрібними ямами, з яких нечистоти вивозилися на поля фільтрації. У 1958 році було закінчено будівництво, потужністю 8,4 тис. $\text{м}^3/\text{доб.}$, першої черги комплексу міської каналізації, тобто 12км каналізаційних мереж, дві насосні станції перекачки, біоставки. У 1973р. закінчено будівництво другої черги комплексу міської каналізації, тобто 104км мереж, і перша черга очисних споруд потужністю 30 тис. $\text{м}^3/\text{доб.}$ з повною біологічною очисткою стічних вод. У 1989-90 роках частково збудована друга черга очисних споруд, що збільшило потужність ОС до 60 тис. $\text{м}^3/\text{доб.}$ У 1991р. розпочато будівництво

третьої черги ОС потужністю 100 тис. м³/доб., але будівництво припинено. До теперішнього часу залишилися не каналізованими райони Лелеківки, Ст.Балашівки, Масляниківки, Арнаутово, Завадівки, Балки, Кушівки» [35,36].

Розглянемо структуру ОКВП «Дніпро –Кіровоград» (рис 2.1.).

Джерело: складено автором з використанням [35,36].

Рисунок 2.1. Структура ОКВП «Дніпро –Кіровоград»

Згідно діючого статуту підприємства, орган управління «Наглядова рада» не створений.

2.2. Фінансово-економічний аналіз Обласного комунального виробничого підприємства «Дніпро -Кіровоград»

Фінансово-економічний аналіз ОКВП «Дніпро – Кіровоград» проводиться з метою визначення структури активу і пасиву балансу, визначення та резервів зростання ринкової вартості, платоспроможності та рентабельності на основі Балансу та Звіту про фінансові результати 2018 -2022 роки. І на основі отриманих результатів заповнимо таблиці та проведемо аналіз.

Таблиця 2.1

Аналіз складу активу балансу ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки

Актив	2018	2019	2020	2021	2022	Відхилення							
						2019/ 2018		2020/ 2019		2021/ 2020		2022/ 2021	
						тис · грн	%	тис · грн	%	тис · грн	%	тис · гр н	%
I. Необоротні активи													
Нематеріальні активи	9486	9499	9483	9979	9908	13	0,13	-16	-0,16	496	5,2	-71	-0,7
первісна вартість	10315	10432	10476	10602	10555	117	1,3	44	0,4	126	1,2	-47	-0,4
Накопичена амортизація	829	933	993	623	647	104	12,5	60	6,4	-310	-33,2	24	3,8
Основні засоби:	1221248	1277241	1391154	1572541	1705476	55993	4,5	114300	8,9	181387	13,1	132935	8,4
первинна вартість	506148	5139254	5354922	5625652	5830571	77806	1,5	215738	4,1	270730	5,0	204919	3,6
Знос	3840200	3862013	3963768	4053111	4125095	21813	0,5	101755	2,6	89343	2,2	71984	1,7

Усього необоротні активи	12307 34	12867 40	1400 637	1582 520	1715 777	56006	4,5	113 897	8,8	181 883	12,9	13 32 57	8, 4
II. Оборотні активи													
Запаси	11105	13640	14906	2439 7	2456 6	253 5	22, 8	126 6	9,2	949 1	63,6	16 9	0, 7
Виробничі запаси	10205	12452	1477 1	2368 9	2456 6	224 7	22, 0	231 9	18, 1	891 8	60,3	87 7	3, 7
Товари	900	1188	135	708	-	288	32, 0	-10 53	088 ,6	572	42 0,6	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	44795	58416	8789 6	9167 9	1355 79	136 21	30, 4	294 80	50, 4	378 3	4,3	63 90 0	69 ,7
Дебіторська заборгованість за розрахунка ми з бюджетом	8899	2442	1910	8357	1571	- 645 7	- 72, 6	- 532	- 21, 8	644 7	3 5 7, 5	- 67 86	- 81 ,2
у тому числі з податку на прибуток	-	845	899	5165	559	-	-	54	6,3	426 6	4 7 4, 5	- 46 07	- 89 ,2
Інша поточна дебіторська заборгованість	57223	45653	2104 3	1167 8	9304	- 115 70	- 20, 2	- 246 10	- 53, 9	- 936 5	- 4 4, 5	- 23 74	- 20 ,3
Гроші та їх еквіваленти	20556	46339	8458 1	6437 8	2591	25783	125 ,4	382 42	82, 5	-20 203	- 23,9	-38 592	-5 9,9
Готівка	5	8	23	26	21	3	60	15	187 ,5	3	13,1	-5	- 19,2
Рахунки в банках	20529	46261	8455 8	6435 2	2547	25705	125 ,1	382 97	82, 7	-20 206	- 23,9	- 618 05	- 96,1
Витрати майбутніх періодів	52	75	82	83	92	23	44, 2	7	9,3 3	1	1, 2	9	1 0, 8
Інші оборотні активи	1072	640	4826	1245 2	1631 5	- 453	- 40, 3	418 6	654 ,1	762 6	15 8,1	386 3	31, 1
Усього оборотні активи	14370 2	16720 5	2152 44	2130 24	1900 18	235 03	16, 3	480 39	28, 7	- 222 0	- 1,1	- 230 06	- 10, 8
Активи	13744 36	14539 45	1615 881	1795 544	1905 795	795 09	5,7	161 936	11, 1	179 663	11, 2	110 251	6,1

Джерело: складено автором з використанням [35,36].

За результатами проведених нами досліджень можемо зробити висновок, що спостерігається загальне збільшення активу балансу за весь досліджуваний період. Так, у 2019 році в порівнянні з 2018 роком загальні активи збільшились на 79509 тис. грн., або на 5,7%, у 2020 в порівнянні з 2019 на 161936 тис. грн., або на 11,1 % в порівнянні із їх загальною вартістю. У 2021 році збільшення загальної суми активів на 179663 тис. грн., або на 11,2% загального обсягу активів. У 2022 році в порівнянні із попереднім 2021 роком на 110251 тис. грн., або на 6,1%. Це збільшення відбулось за рахунок збільшення запасів, у 2019 році на 22,8 %, або на 2535 тис. грн., у 2020 році на 9,2 %, або на 1266 тис. грн., у 2021 році на 63,6%, або на 9491 тис. грн. і у 2022 році на 0,7% або на 169 тис. грн. також за рахунок дебіторської заборгованості на 13621 тис. грн., або на 30,4% у 2019 році в порівнянні із 2018 роком, на 29480 тис. грн. або на 50,4% у 2020 році, та на 63900 тис. грн. або на 69,7% у 2022 році в порівнянні із 2021 роком.

Таблиця 2.2

Аналіз структури активу балансу ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки

Актив	2018		2019		2020		2021		2022	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Нематеріальні активи	9486	0,7	9499	0,65	9483	0,58	9979	0,5	9908	0,5
первісна вартість	10315	0,75	10432	0,7	10476	0,59	10602	0,6	10555	0,6
Накопичена амортизація	829	0,06	933	0,06	993	0,04	623	0,03	647	0,03
Основні засоби:	1221248	88,85	1277241	87,9	1391154	86,1	1572541	82,51	1705476	89,5
первинна вартість	5061448	368,2	5139254	353,7	5354922	331,3	5625652	295,2	5830571	305,9
Знос	-3840200	-279	-3862013	-265,8	-3963768	-245,3	-4053111	-21,3	-4125095	-216,5
Усього необоротні активи	1230734	89,5	1286740	88,5	1400637	86,6	1582520	83,1	1715777	90,0
Запаси	11105	0,8	13640	3,0	14906	0,9	24566	1,3	24566	1,3

Виробничі запаси	10205	0,7	12452	2,7	14771	0,9	24566	1,3	24566	1,3
Товари	900	0,06	1188	0,26	135		-	-	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	44795	3,2	58416	12,9	87896	5,4	135579	7,1	135579	7,1
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	8899	0,64	2442	0,5	1910	0,11	1571	0,1	1571	0,08
у тому числі з податку на прибуток	-	-	845	0,05	899	0,06	559	0,04	559	0,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	57223	4,1	45653	10,1	21043	1,3	9304	0,5	9304	0,5
Гроші та їх еквіваленти	20556	1,5	46339	10,2	84581	5,2	2591	0,14	2591	1,4
Готівка	5	0,00	8	0,0	23	0,00	21	0,0	21	0,0
Рахунки в банках	20529	1,5	46261	10,2	84558	5,2	2547	0,13	2547	1,4
Витрати майбутніх періодів	52	0,00	75	0,0	82	0,00	92	0,00	92	0,0
Інші оборотні активи	1072	0,07	640	0,06	4826	0,3	16315	0,85	16315	0,9
Усього оборотні активи	143702	10,5	167205	11,9	215244	133,3	190018	9,8	190018	9,9
Активи	1374436	100	1453945	100	1615881	100	1905795	100	1905795	100

Джерело: складено автором з використанням [35,36].

Аналізуючи структуру активів можемо стверджувати, що найбільшу питому вагу у загальній структурі активів становлять основні засоби. І станом на 31.12.2018 року вони складали 1221248 тис. грн., або 88,85% у загальній структурі, станом на 31.12.2019 року основні засоби складали 1277241 тис. грн., або 87,9% у загальній структурі активів, станом на 31.12.2020 року –

1391154 тис. грн. або 86,1% у загальній структурі активів; станом на 31.12.2022 року – 1705476 тис. грн. або 89,5% у загальній структурі активів.

Значну питому вагу у загальній структурі активів складає дебіторська заборгованість продукцію, товари послуги. Так, станом на 31.12.2018 року питома вага дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги складала 3,2%, станом на 31.12.2019 року – 12,9%, станом на 31.12.2020 року – 5,4%, станом на 31.12.2021 року- 7,1%, станом на 31.12.2022 року – 7,1%. Також значну питому вагу складають інша поточна дебіторська заборгованість. Так, у 2018 році вона складала 1,5% загальної суми активів, у 2019 – 10,1% загальної суми активів, у 2020 році – 1,3% загальної суми активів.

Рахунки в банках у 2018 році складали – 1,5% загальної суми активів, у 2019 році – 10,2% загальної суми активів, у 2020 році – 5,2% загальної суми активів, у 2021 році- 0,13 та у 2022 році- 1,4% загальної суми активів.

Таблиця 2.3

Аналіз складу пасиву балансу ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки

Пасив	2018	2019	2020	2021	2022	Відхилення							
						2019/ 2018		2020/ 2019		2021/ 2020		2022/ 2021	
						тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
I. Власний капітал													
Зареєстрований (пайовий) капітал	228628	228628	233876	246435	268172	0,0	0,0	5248	2,3	12559	5,4	21737	8,8
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	5501	-	5248	11347	3394	-5501	0	-	-	6099	116,2	-7953	-70,1
Капітал у дооцінках	509222	431553	357164	241952	199984	-77669	-15,2	-74389	-17,2	-115212	-32,3	-41968	-17,3
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	(139645)	(97272)	(124641)	(92654)	(350466)	-42373	-30,3	27369	28,1	-31987	-25,7	257812	278,2
Неоплачений капітал	(5501)	(1298)	-	-	-	-4201	-76,4	-	-	-	-	-	-

Усього власний капітал	592704	560740	466399	395733	128710	-31964	-5,4	-94341	-16,8	-70666	-15,1	-267023	-67,5
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення													
Довгострокові кредити банків	257257	338970	565436	697868	937254	81713	31,7	226478	66,8	132432	23,4	239386	34,3
Інші довгострокові зобов'язання	311455	340338	336348	346807	347807	28883	9,2	-3990	-1,2	10459	3,1	0	0
Усього довгострокових зобов'язань та забезпечень	568712	679308	901784	1087963	1285061	110596	19,4	222476	32,7	186179	20,6	197098	18,1
III. Поточні зобов'язання і забезпечення													
Короткострокові кредити банків	4678	4967	3719	-	14022	289	6,1	-1249	-25,1	-	-	-	
Поточна кредиторська заборгованість за:													
довгостроковими зобов'язаннями	17527	35011	41793	54079	153318	17484	99,7	6782	19,4	12286	29,4	99239	183,5
товари, роботи, послуги	94768	76635	89966	135267	145703	-18133	-19,1	13331	17,4	45301	50,3	10436	7,7
розрахункам з бюджетом	22455	37428	45118	41275	61864	-187027	-83,3	7690	20,5	-3843	-8,5	20589	49,9
Розрахунки зі страхування	2158	2827	3457	4628	4769	669	31,0	630	22,3	1171	33,8	141	3,0
розрахунки з оплати праці	8119	10572	12643	17518	17167	2453	30,2	2071	19,6	4875	38,6	-348	-1,9
Поточні зобов'язання	6988	8736	12091	14363	22195	1748	25,0	3355	38,4	2272	12,2	7832	54,5
Доходи майбутніх періодів	19945	8882	9320	9023	10250	-11063	-55,5	438	4,9	-297	-3,1	1227	13,6
Інші поточні зобов'язання	36382	28821	29591	35695	62736	-7561	-20,8	770	2,6	6104	20,6	27041	76,7
Усього поточних зобов'язань	213020	213897	247698	311848	492024	877	0,4	33801	15,8	64150	25,9	180176	57,7

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	(139645)	-101,8	(97272)	-6,7	(124641)	-7,7	(92654)	-5,1	(350466)	-18,3
Неоплачений капітал	(5501)	-04	(1298)	0,09	-	-	-	-	-	-
Вилучений капітал			(871)	005	-		-	-	-	-
Усього власний капітал	592704	43,1	560740	38,6	466399	28,9	395733	22,0	128710	6,7
Відстрочені податкові зобов'язання	-	-	-	-	-	-	43288	2,4	-	-
Довгострокові кредити банків	257257	18,7	338970	23,3	565436	34,9	697868	38,9	937254	49,1
Інші довгострокові зобов'язання	311455	22,7	340338	23,4	336348	20,8	346807	19,3	347807	18,2
Усього довгострокових зобов'язань та забезпечень	568712	22,7	679308	46,7	901784	55,8	1087963	60,6	1285061	67,3
Короткострокові кредити банків	4678	0,3	4967	0,3	3719	0,2	-	-	14022	0,7
Поточна кредиторська заборгованість за:										
довгостроковими зобов'язаннями	17527	1,27	35011	2,4	41793	2,5	54079	3,1	153318	8,0
товари, роботи, послуги	94768	6,8	76635	5,2	89966	5,6	135267	7,5	145703	7,8
розрахункам з бюджетом	22455	1,6	37428	2,5	45118	2,7	41275	2,5	61864	3,2
Розрахунки зі страхування	2158	0,1	2827	0,2	3457	0,02	4628	0,02	4769	0,2
розрахунки з оплати праці	8119	0,5	10572	0,7	12643	0,8	17518	0,9	17167	0,9
Поточні зобов'язання	6988	0,4	8736	0,6	12091	0,7	14363	0,8	22195	1,1

Доходи майбутніх періодів	19945	1,4	8882	0,6	9320	0,5	9023	0,04	10250	0,5
Інші поточні зобов'язання	36382	26	28821	1,9	29591	1,8	35695	1,9	62736	3,2
Усього поточних зобов'язань і забезпечення	213020	15,5	213897	14,7	247698	15,3	311848	17,4	492024	25,8
Пасив	1374436	100	1453945	100	1615881	100	1795544	100	1909795	100

Джерело: складено автором з використанням [36,36].

Аналізуючи структуру пасивів ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки можемо побачити, що значну питому вагу складає зареєстрований (пайовий) капітал. Так, станом на 31.12.2018 року у загальній структурі пасивів він складав 16,6%, станом на 31.12.2019 року – 15,7%, на 31.12.2020 року – 14,5%, на 31.12.2021 року – 13,7%, станом на 31.12.2022 року – 14,0%.

Значну питому вагу складає капітал в дооцінках, і станом на 31.12.2018 року він складав 37% у загальному обсязі активів. Станом на 31.12.2019 року – 29,7%, 31.12.2020 року – 22,1%, 31.12.2021 року – 13,4 %, 31.12.2022 року – 10,5% від загального обсягу пасивів.

Значну питому вагу складають Довгострокові кредити банків та інші довгострокові зобов'язання. Так, довгострокові кредити банків станом на 31.12.2018 року складали 277257 тис. грн., або 22,7% у загальній структурі пасивів, станом на 31.12.2019 року – 23,4%, або 340338 тис. грн., станом на 31.12.2020 року – 336348 тис. грн., або 20,8% у загальній структурі пасивів, станом на 31.12.2020 року – 346807 тис. грн., або 19,3%, станом на 31.12.2022 року – 347807 тис. грн., або 18,2% у загальній структурі пасивів. Варто відмітити, що за досліджуваний період ОКВП «Дніпро – Кіровоград» має заборгованість за розрахунками з бюджетом та розрахунками з оплати праці.

Чистий прибуток (збиток)	(106883)	(331 27)	(984 82)	(322 44)	(299 698)	- 737 56	- 69, 0	653 55	197 ,3	- 597 59	- 6 0, 7	26 74 54	82 9, 5
--------------------------------	--------------	-------------	-------------	-------------	--------------	----------------	---------------	-----------	-----------	----------------	-------------------	----------------	---------------

Джерело: складено автором з використанням [35,36].

ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки збільшив обсяги Чистого доходу від реалізації продукції. Так у 2019 році в порівнянні із 2018 роком обсяги чистого доходу від реалізації продукції збільшились на 45369 тис. грн., або на 17%, у 2020 році в порівнянні із 2019 роком на 104699 тис. грн., або на 33,6%, у 2021 році в порівнянні із 2020 роком на 67499 тис. грн., або на 16,2%, а у 2022 році в порівнянні із 2021 роком на 42454 тис. грн., або 8,7%. Це відбулось лише за рахунок підняття тарифів на водопостачання та водовідведення, введення абонентської плати за користуванням водопостачання та водовідведення. Але, нажаль, як показали дослідження собівартість реалізованої продукції теж суттєво збільшилась, тому і прибутків підприємство не отримало.

Збільшення собівартості реалізованої продукції відбулось за рахунок збільшення витрат на поточні та капітальні ремонти водогонів та каналізаційних та асенізаторських каналів. Нажаль, як вже визначено у попередньому пункті, водогін є застарілим і потребує значних капітальних вкладень. Через застаріле майно часто трапляються пориви на водогонах, що врешті решт потребує негайного оновлення.

Використовуючи відому нам методику оцінки фінансового стану підприємства проведемо коефіцієнтний аналіз показників, а результати занесемо у таблицю 2.6.

Розрахуємо коефіцієнт покриття ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки

$$K_{п2018} = 143702/213020=0,67$$

$$K_{п2019} = 167205/213897=0,78$$

$$K_{п2020} = 215244/247698=0,86$$

$$K_{п2021} = 213024/311848=0,68$$

$$К_{П2022} = 190018/492024=0,38$$

Розрахуємо коефіцієнт швидкої ліквідності ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки

$$К_{ШЛ2018} = (143702-11105)/213020=0,62$$

$$К_{ШЛ2019} = (166205- 13640)/213897=0,71$$

$$К_{ШЛ2020} = (215244-14906)/247698=0,81$$

$$К_{ШЛ2021} = (213024-24397)/311848=0,6$$

$$К_{ШЛ2022} = (190018-24566)/492024=0,33$$

Розрахуємо коефіцієнт абсолютної ліквідності ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки

$$К_{ал2018} = 20556/213020=0,09$$

$$К_{ал2019} = 46339/213897=0,22$$

$$К_{ал2020} = 84582/247698=0,34$$

$$К_{ал2021} = 64378/311848=0,2$$

$$К_{ал2022} = 2591/492024=0,005$$

Розрахуємо чистий оборотний капітал ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки (тис. грн.)

$$Ч_{ок2018} = 143702-213020=-69318$$

$$Ч_{ок2019} = 167205-213897=-46692$$

$$Ч_{ок2020} = 215244-247698=-32454$$

$$Ч_{ок2021} = 213024-311948=-98924$$

$$Ч_{ок2022} = 190018-492024=-302006$$

Таблиця 2.6

Розрахунок відносних показників ліквідності ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки

Показник	Методика розрахунку	2018	2019	2020	2021	2022	Відхилення (±)			
							2019/ 2018	2020/ 2019	2021/ 2020	2022/ 2021
Коефіцієнт покриття	ф1р.1195/ф1р.1695	0,67	0,78	0,86	0,68	0,38	0,11	0,08	-0,18	-0,3
Коефіцієнт швидкої ліквідності	ф1(р.1195-р.1100)/ф1р.1695	0,62	0,71	0,81	0,6	0,33	0,09	0,1	-0,21	-0,27

Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\phi 1(p.1160+p.1165)/\phi 1p.1695$	0,9	0,22	0,34	0,2	0,005	-0,68	0,12	-0,14	-0,195
Чистий оборотний капітал (тис. грн)	$\phi 1(p.1195-p.1695)$	-69318	-46692	-32454	-98924	-302006	22626	14238	66470	-203082

Джерело: складено автором з використанням [35,36].

Так, коефіцієнт покриття характеризує здатність ОКВП «Дніпро – Кіровоград» погашати поточні (короткострокові) зобов'язання рахунок лише оборотних активів. Чим показник більший, тим краща платоспроможність підприємства. Значення нижче 1 говорить про високий фінансовий ризик, пов'язаний з тим, що підприємство не може стабільно оплачувати поточні рахунки.

Розрахований нами показник у 2018 році складав - 0,67, у 2019 році - 0,78, у 2020 році - 0,86, у 2021 році - 0,68, а у 2022 році – 0,38. Ці результати свідчать про значний фінансовий ризик, і підприємство не може своєчасно оплачувати поточні рахунки. Це дуже низький рівень.

Розрахований нами коефіцієнт швидкої ліквідності, який відбиває здатність підприємства погашати свої поточні зобов'язання у разі складнощів із реалізацією продукції у 2018 році складав 0,62, у 2019 році – 0,71, у 2020 році – 0,81, у 2021 році – 0,6, а у 2022 році – 0,33. Нажаль цей рівень критичним. Адже нормальним вважається значення коефіцієнта щонайменше 1.

Розрахуємо власні обігові кошти ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки.

$$K_{п2018} = 143702 - 213020 = -69318$$

$$K_{п2019} = 167205 - 213897 = -46692$$

$$K_{п2020} = 215244 - 247698 = -32454$$

$$K_{п2021} = 213024 - 311948 = -98924$$

$$K_{п2022} = 190018 - 492024 = -302006$$

Розрахуємо коефіцієнт платоспроможності ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки.

$$КП_{2018} = 592704 / 1374436 = 0,43$$

$$КП_{2019} = 560740 / 1453945 = 0,38$$

$$КП_{2020} = 466399 / 1615881 = 0,28$$

$$КП_{2021} = 395733 / 1795544 = 0,22$$

$$КП_{2022} = 128710 / 1905795 = 0,06$$

Далі, використовуючи фінансову звітність досліджуваного об'єкту розрахуємо коефіцієнт фінансової залежності

$$Кфз_{2018} = 1 - 592704 / 1374436 = 0,57$$

$$Кфз_{2019} = 1 - 560740 / 1453945 = 0,62$$

$$Кфз_{2020} = 1 - 466399 / 1615881 = 0,72$$

$$Кфз_{2021} = 1 - 395733 / 1795544 = 0,78$$

$$Кфз_{2022} = 1 - 128710 / 1905795 = 0,94$$

Розрахуємо коефіцієнт фінансування ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки.

$$Кф_{2018} = 213020 / 592704 = 0,35$$

$$Кф_{2019} = 213897 / 560740 = 0,38$$

$$Кф_{2020} = 247698 / 466399 = 0,53$$

$$Кф_{2021} = 311848 / 395733 = 0,78$$

$$Кф_{2022} = 492024 / 128710 = 3,82$$

Розрахуємо Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами за 2018-2022 роки.

$$Кзвоз_{2018} = (143702 - 213020) / 143702 = -0,42$$

$$Кзвоз_{2019} = (167205 - 213821) / 167205 = -0,28$$

$$Кзвоз_{2020} = (215244 - 247698) / 215244 = -0,15$$

$$Кзвоз_{2021} = (213024 - 311848) / 213024 = -0,46$$

$$K_{\text{ЗВОЗ}}_{2022} = (190018 - 492024) / 190018 = -1,59$$

Розрахуємо коефіцієнт концентрації маневреності власного оборотного капіталу за 2018-2022 роки.

$$K_{\text{МВОК}}_{2018} = (143702 - 213020) / 592704 = -0,11$$

$$K_{\text{МВОК}}_{2019} = (167205 - 213821) / 560740 = -0,08$$

$$K_{\text{МВОК}}_{2020} = (215244 - 247698) / 466399 = -0,07$$

$$K_{\text{МВОК}}_{2021} = (213024 - 311848) / 395733 = -0,25$$

$$K_{\text{МВОК}}_{2022} = (190018 - 492024) / 128710 = -2,34$$

Розрахуємо коефіцієнт концентрації позичкового капіталу за 2018-2022 роки.

$$K_{\Phi}_{2018} = 213020 / 1374436 = 0,15$$

$$K_{\Phi}_{2019} = 213821 / 1453945 = 0,15$$

$$K_{\Phi}_{2020} = 247698 / 1615881 = 0,15$$

$$K_{\Phi}_{2021} = 311848 / 1795544 = 0,17$$

$$K_{\Phi}_{2022} = 492024 / 1905795 = 0,26$$

Розрахуємо коефіцієнт фінансової стабільності за 2018-2022 роки.

$$K_{\Phi}_{2018} = 592704 / 213020 = 2,78$$

$$K_{\Phi}_{2019} = 560740 / 213821 = 2,26$$

$$K_{\Phi}_{2020} = 466399 / 247698 = 1,88$$

$$K_{\Phi}_{2021} = 395733 / 311848 = 1,27$$

$$K_{\Phi}_{2022} = 128710 / 492024 = 0,26$$

Таблиця 2.7

**Розрахунок показників фінансової стійкості ОКВП «Дніпро –
Кіровоград» за 2018-2022 роки**

Показник	Методика розрахунку	2018	2019	2020	2021	2022	Відхилення			
							2019/ 2018	2020 /2019	2021 /2020	2022 /2021
Власні обігові кошти (тис. грн)	ф1(р.1195-р.1695)	- 69 31 8	- 46692	- 3245 4	- 9892 4	- 3020 06	22626	1423 8	664 70	- 203 082
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	ф1р.1495/ф1р.1900	0,4 3	0,38	0,28	0,22	0,06	-0,05	-0,1	- 0,06	- 0,1 6
Коефіцієнт фінансової залежності	1-(ф1р.1495/ф1р.1900)	0,5 7	0,62	0,72	0,78	0,94	0,05	0,1	0,06	0,1 6
Коефіцієнт фінансування	ф1р.1695/ф1р.1495	0,3 5	0,38	0,53	0,78	3,82	0,03	0,15	0,25	3,0 4
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	ф1(р.1195-р.1695)/ф1р.1195	- 0,4 2	-0,28	- 0,15	- 0,46	- 1,59	0,14	0,13	- 0,31	- 1,1 3
Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	ф1(р.1195-р.1695)/ф1р.1495	- 0,1 1	-0,08	- 0,07	- 0,25	- 2,34	-0,19	0,01	- 018	- 2,0 7
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	ф1р.1695/ф1р.1900	0,1 5	0,15	0,15	0,17	0,26	0	0	0,02	0,0 9
Коефіцієнт фінансової стабільності	ф1р.1495/ф1р.1695	2,7 8	2,26	1,88	1,27	0,26	-0,52	-0,38	- 0,61	- 1,0 1

Джерело: складено автором з використанням [35,36].

Розрахований нами коефіцієнт автономії (коефіцієнт фінансової незалежності) характеризує співвідношення власного капіталу до загальної суми капіталу (активів) підприємства. Коефіцієнт показує, наскільки підприємство є незалежним від кредиторів. Чим менше значення коефіцієнта,

тим більш незалежним є підприємство від позикових джерел фінансування, тим менш стійке в нього фінансове становище, нормативне значення складає 0,5. Розрахований нами коефіцієнт автономії складає у 2018 році – 0,43, у 2019 році – 0,38, у 2020 році – 0,28, у 2021 році – 0,22, а у 2022 році -0,06. Це дуже низький показник і розраховані нами дані свідчать про значну залежність підприємства від кредиторів.

Далі нами був розрахований коефіцієнт фінансової залежності для ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки, який характеризує відношення позикового капіталу підприємства до всього капіталу (активів). Оптимальне значення коефіцієнт фінансової залежності визначається тими ж співвідношеннями власного та позикового капіталу, як і у споріднених показників – коефіцієнт автономії та коефіцієнт фінансового левериджу. Тобто нормальним вважається коефіцієнт фінансової залежності не більше 0,6-0,7. Оптимальним є коефіцієнт 0,5 (тобто рівне співвідношення власного та позикового капіталу). На досліджуваному об'єкті цей показник складає у 2018 році – 0,57, у 2019 році -0,62, у 2020 році – 0,72, у 2020 році- 0,78, а у 2022 році – 0,94. Даний показник є вищим оптимального, що свідчить про значну частку позичкового капіталу у загальній структурі власного капіталу.

Отже, прорахований нами аналіз балансу ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки та показники фінансової стійкості свідчать про негативний фінансовий стан, значні збитки від операційної діяльності, що вимагає проведення невідкладних заходів з метою підтримання належного рівня ліквідності, платоспроможності. Підприємство потребує бюджетної підтримки та достатнього рівня інвестиційних ресурсів.

2.3. Аналіз інвестиційної діяльності ОКВП «Дніпро Кіровоград»

Аналізуючи інвестиційну програму ОКВП «Дніпро Кіровоград» за 2021 рік, яка була розроблена відповідно до «Порядку розроблення, погодження та затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення».

Розроблені інвестиційні програми у 2021 році спрямовані на:

- зменшення виробничих витрат підприємства з надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення;
- покращення технічного стану об'єктів та споруд обласного комунального виробничого підприємства «Дніпро Кіровоград».

Інвестиційна програма ОКВП «Дніпро-Кіровоград» на 2022 рік та план розвитку ОКВП «Дніпро-Кіровоград» на 2022-2026 роки розроблено відповідно до «Порядку розроблення, погодження та затвердження інвестиційних програм суб'єктів господарювання у сфері централізованого водопостачання централізованого водовідведення, ліцензування діяльності яких здійснюється Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», затвердженого Постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 14.09.2017 року № 1131, відповідно до якого, суб'єктам природних монополій, які в установленому законодавством порядку отримали ліцензію на право здійснювати господарську діяльність централізованого водопостачання та водовідведення, з метою визначення обґрунтованості запланованих ними капіталовкладень та витрат у структурі інвестиційної складової тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення за регульованим тарифом На принципах економічної доцільності, а також цільового використання коштів цими суб'єктами, необхідно розробляти, погоджувати та затверджувати інвестиційну програму.

Розроблення Інвестиційної програми ОКВП "Дніпро-Кіровоград" на 2022 рік та плану розвитку ОКВП "Дніпро-Кіровоград" на 2022-2026 роки обумовлено:

- необхідністю зменшення виробничих витрат підприємства з надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення;
- необхідністю покращення технічного стану об'єктів та споруд обласного комунального виробничого підприємства "Дніпро-Кіровоград".

Метою Програми та Плану є поліпшення забезпечення населення Кіровоградської області питною водою нормативної якості, підвищення ефективності та надійності функціонування ВКГ, здійснення робіт по ремонту та реконструкції об'єктів ВКГ, зменшення виробничих витрат підприємства з надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення, встановлення економічно обґрунтованих тарифів на послуги, передбачені ліцензійною діяльністю.

Інвестиційну програму ОКВП «Дніпро-Кіровоград» на 2022 рік та план розвитку ОКВП "Дніпро-Кіровоград" на 2022-2026 роки необхідно реалізувати якнайшвидше, оскільки це сприятиме прискоренню економічного розвитку підприємства, швидкому формуванню грошових потоків У вигляді амортизаційних відрахувань, скороченню термінів використання кредитних ресурсів. Основними завданнями підприємства на шляху раціонального та економного використання ресурсів є:

- впровадження приладів обліку на етапах добування, подачі та реалізації води;
- відновлення, модернізація насосного обладнання, реконструкція очисних споруд;
- зонування водопровідних систем, впровадження регуляторів тиску; впровадження регулювання частоти обертання приводів насосних агрегатів;
- диспетчеризація та автоматизація технологічних процесів.

Обсяги фінансового забезпечення Інвестиційної програми ОКВП «Дніпро-Кіровоград» на 2022 рік складають 193349,3 тис. грн. без ПДВ з них

106309,9 тис. грн. без ПДВ за рахунок позики Світового банку в рамках “Другого проекту розвитку міської інфраструктури”, 47108,2 тис. грн. без ПДВ (з них 30686,0 тис. грн. на послуги водопостачання та 16422,2 тис. грн. на послуги водовідведення) за рахунок амортизаційних відрахувань, 39931,2 тис. грн. без ПДВ за рахунок виробничих інвестицій з прибутку.

Обсяги фінансового забезпечення плану розвитку обласного комунального виробничого підприємства «Дніпро-Кіровоград» 2022-2026 роки складають 595985,3 тис. грн. без ПДВ з них 106309,9 тис. грн. без ПДВ за рахунок позики Світового банку в рамках «Другого проекту розвитку міської інфраструктури», 246542,8 тис. грн. без ПДВ (з них 158898,8 тис. грн. на послуги водопостачання та 87644,0 тис. грн. на послуги водовідведення) за рахунок амортизаційних відрахувань, 243132,7 тис. грн. без ПДВ за рахунок виробничих інвестицій з прибутку.

Виконання Програми та Плану дасть можливість забезпечити:

- зниження витрат матеріальних і енергетичних ресурсів у процесі водопідготовки, транспортування питної води, а також водовідведення та очистки стоків, що дозволить в подальшому зменшити економічне навантаження на тариф на послуги централізованого водопостачання водовідведення;
- впровадження на підприємстві сучасних технологій; стабілізацію роботи;
- удосконалення обліку питної води та стічних вод;
- поліпшення якості надання послуг з питного водопостачання та прийняти резолюцію обговорення вирішили прийняти водовідведення.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Напрямки удосконалення інвестиційної стратегії підприємства

Інвестиційна стратегія визначається як система довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємства, що зумовлені загальними завданнями його розвитку, а також вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення. Тобто це генеральний план дій у сфері інвестиційної діяльності підприємства, який визначає пріоритети її напрямів і форм, характер формування інвестиційних ресурсів та послідовність етапів реалізації довгострокових інвестиційних цілей.

Управління інвестиційною діяльністю підприємства спрямовується на вирішення таких завдань:

- визначення основних напрямів інвестиційної діяльності відповідно до фінансової та загальної стратегії розвитку підприємства (розроблення інвестиційної стратегії);
- дослідження інвестиційного клімату, оцінка інвестиційної привабливості об'єкта інвестування;
- визначення необхідного обсягу інвестиційних ресурсів та оптимізація їх структури;
- формування інвестиційного портфеля з урахуванням прийнятних ризиків і рівня прибутковості;
- оцінка ефективності реалізації інвестиційних проектів;
- контроль інвестиційної діяльності у цілому і кожного проекту зокрема.

Розроблення інвестиційної стратегії передбачає розроблення цілей інвестування, визначення пріоритетних напрямів і форм інвестиційної діяльності, оптимізацію структури сформованих інвестиційних ресурсів, в також підтримку взаємовідносин із зовнішнім інвестиційним середовищем.

Кваліфікована оцінка інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості повинна сприяти прийняттю оптимальних рішень під час вибору об'єкта інвестування.

Враховуючи викладене розглянемо структурно-логічні схему стратегічного управління інвестиційної діяльності (рисунок 3.1.).

Джерело: складено автором з використанням [2,15,17].

Рисунок 3.1. Стратегічне управління інвестиційною діяльністю

Інвестиційний клімат – це середовище, в якому здійснюється інвестиційна діяльність на національному, галузевому чи регіональному рівнях. Його формує низка чинників, які взаємопов'язані та взаємодіють між собою. Інвестиційний клімат характеризує загальні умови інвестування, тобто створює загальний фон для інвестиційної привабливості на всіх рівнях. Інвестиційна привабливість – це інтегральний показник, що характеризує

доцільність інвестування визначеного об'єкта з позицій конкретного інвестора.

Існуючі методики оцінювання інвестиційної привабливості передбачають розрахунок інтегрального показника, що ґрунтується на коефіцієнтах майнового стану, ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості; ділової активності з урахуванням їх відносної значимості та рівня дотримання нормативних значень і характеру динаміки [2,29].

Тобто оцінка інвестиційної привабливості повинна давати відповідь на запитання, куди, коли і скільки ресурсів може направити інвестор у процесі реалізації інвестицій. На відміну від поняття «інвестиційний клімат» інвестиційна привабливість характеризується більшою конкретикою, формалізованими критеріями оцінки, й оцінюється вона з позицій конкретних інвесторів. У практиці інвестиційного менеджменту відомо п'ять основних схем фінансування інвестиційних проектів: повне самофінансування, акціонування, венчурне фінансування, кредитування, змішане фінансування.

Незважаючи на наявність відмінностей у зазначених схемах визначення необхідного обсягу інвестиційних ресурсів, їх можна звести до двох джерел фінансування інвестиційного проекту: власних та залучених ресурсів або їх комбінації. При цьому варто врахувати, що підприємство, яке використовує для інвестиційної діяльності тільки власний капітал, має найвищу фінансову стійкість, але обмежує темпи свого розвитку і не використовує фінансових можливостей приросту прибутку на вкладений капітал. Підприємство, що використовує позиковий капітал, має більш високий фінансовий потенціал свого розвитку, однак більшою мірою піддається фінансовим ризикам [2,30].

Отже, визначення необхідного обсягу інвестиційних ресурсів та оптимізація їхньої структури є головними завданнями інвестиційного менеджменту підприємства в сучасних умовах господарювання. Формування інвестиційного портфеля передбачає підбір об'єктів реального і фінансового інвестування, призначених для здійснення інвестиційної діяльності згідно з розробленою інвестиційною стратегією підприємства. Очевидно, що для

більшості підприємств пріоритетними є об'єкти реального інвестування, адже саме вони сприяють оновленню техніко-технологічної бази, нарощуванню виробничих потужностей і впровадженню інновацій, що створює передумови для зміцнення конкурентної позиції на ринку і досягнення кращих фінансових результатів.

Організаційною формою всієї інвестиційної діяльності є інвестиційний проект. Термін «інвестиційний проект», з одного боку, трактується як діяльність, пов'язана зі здійсненням реального інвестування, спрямована на реалізацію інвестиційного задуму, і має часові та ресурсні обмеження, а з іншого – як документ, в якому викладено цілі та особливості конкретного інвестиційного задуму, обґрунтовано його доцільність та ефективність [26.30, 39].

Інвестиційне проектування складається з таких етапів:

- 1) дослідження, планування та розроблення інвестиційного проекту;
- 2) реалізація інвестиційного проекту;
- 3) поточний контроль та регулювання інвестиційного проекту;
- 4) оцінка та аналіз досягнутих результатів після завершення проекту.

На стадії розроблення проектів основними завданнями є формулювання їхніх цілей, дослідження ринку та ідентифікація можливих проектів, економічна оцінка проектів, вибір варіантів в умовах різних обмежень (часу, ресурсів, що мають економічну природу), формування інвестиційного портфелю. Оцінка та аналіз відповідності поставлених цілей проекту інвестиційної стратегії підприємства повинна бути невід'ємною частиною роботи фінансового менеджера та виконуватися на всіх стадіях інвестиційного проектування.

Основні шляхи підвищення ефективності інвестиційної діяльності представлено на рисунку 3.2.

Джерело: складено автором з використанням [49,50,51].

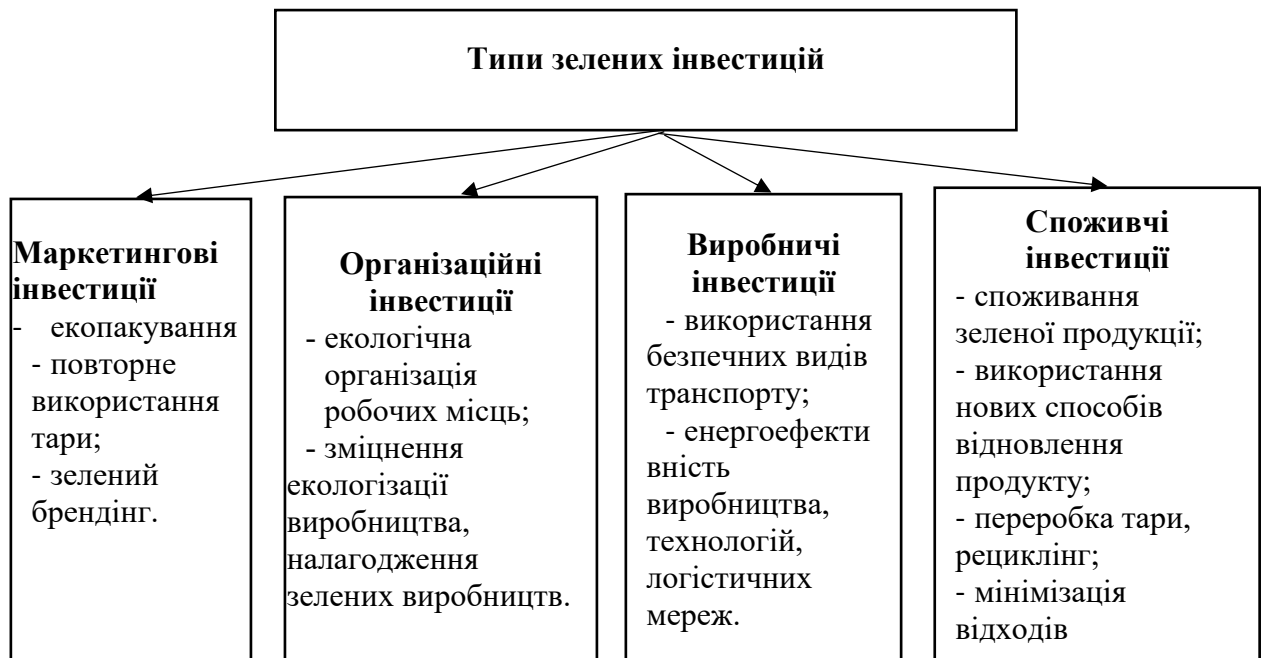
Рисунок 3.2. Шляхи підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства

В умовах сталого розвитку важливими є проєкти у соціальній та екологічній сферах. Так, проєкти соціального характеру спрямовані на відтворення людського капіталу, забезпечити економіку кваліфікованою робочою силою. Низький рівень забезпеченості економіки людським чинником призводить до неефективного використання інших чинників виробництва. Це стосується й рівня науково-технічного прогресу, умов праці, підвищення якості продукції, спеціалізації та диверсифікації виробництва.

В умовах впровадження екологічних та зелених інвестицій важливим і необхідним напрямом інвестиційної діяльності підприємств є її екологізація. Екологізація інвестиційної діяльності – це комплексний і системний процес перетворення інвестиційної діяльності з урахуванням екологічних спрямувань, спрямований на оптимізацію сфер виробництва, обігу, споживання, основним пріоритетом якого є повсюдне впровадження зелених технологій та новітніх досягнень науково-технічного прогресу.

Інвестиційні проекти зеленого спрямування забезпечують підвищення екологічності продукції, що випускається підприємствами для суспільного й особистого споживання; зниження споживання природних ресурсів на одиницю продукції, що випускається, та здійснення ефективної господарської діяльності; зменшення забруднення природних комплексів; зниження концентрації шкідливих речовин у викидах, стоках, відходах; поліпшення стану середовища існування людей. Важливу роль у впровадженні зелених інвестицій підприємств відіграють екологічний менеджмент і екологічний аудит. Зелені інвестиції є взаємопов'язаним механізмом інвестиційної, інноваційної та екологічної політики, який пришвидшує прийняття інвестиційних рішень та розробки проєктів та бізнес-моделей екологічного характеру. Зелені інвестиції охоплюють широкий сегмент інновацій різних сфер з метою зміцнення можливостей продукції, послуг і технологій та оптимізації використання ресурсів з одночасним зменшенням негативного впливу життєдіяльності на оточуюче середовище.

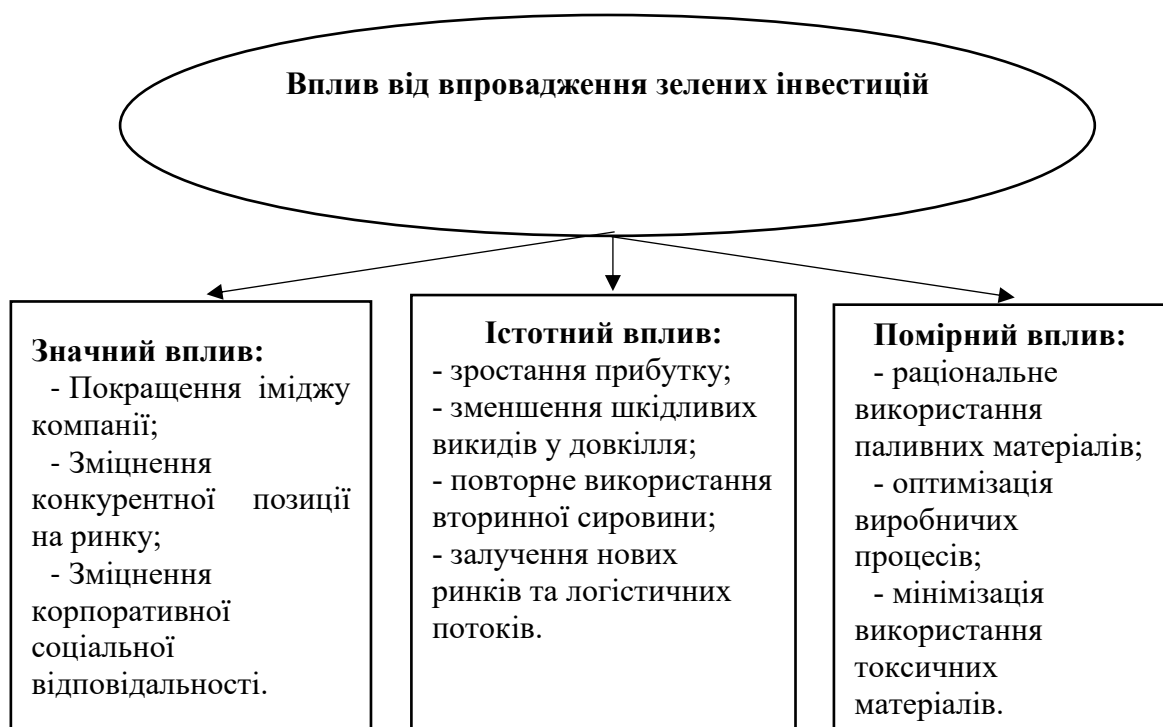
Типи зелених інвестицій можна побачити на рисунку 3.3.

Джерело: складено автором з використанням [51, 53].

Рисунок 3.2. Типи зелених інвестицій

В результаті впровадження «зелених» інвестицій підприємство отримає певні переваги, які представлені рисунком 3.3.

Джерело: складено автором з використанням [54,55].

Рисунок 3.3. Вплив від впровадження зелених інвестицій

Використовуючи вагомий науковий доробок провідних вітчизняних і зарубіжних науковців та поєднавши його із власним науковим баченням можемо провести SWOT-аналіз впровадження зелених інвестицій у розвитку підприємства

Таблиця 3.1.

SWOT-аналіз впровадження зелених інвестицій на підприємстві

Сильні сторони Подолання голоду, розвиток сільського господарства Сталий розвиток міст, громад, інфраструктури Доступна чиста енергія, чиста вода, чиста енергія Зниження енергомісткості виробництва Зменшення кількості відходів виробництва через впровадження інновативних заходів їх переробки та утилізації	Слабкі сторони Стрімке зростання розмірів інноваційного капіталу Недовіра до інноваційних технологій з боку власників бізнесу Відмова від використання зелених ресурсів через їх порівняну дороговизну Низька обізнаність споживачів щодо зелених інвестицій та їх користі від впровадження
Можливості Зменшення обсягів викидів парникових газів, CO₂, негативного впливу забруднюючих речовин Забезпечення збереження інфраструктурних екосистем: наземних, водних, гірських Загальне економічне зростання Гідна оплата праці Зміцнення енергетичного балансу країни Розвиток інноваційної інфраструктури та основі зелених технологій Стійке зростання ВВП	Загрози Відмова від використання зелених інвестицій власниками бізнесу через консервативність поглядів, байдужість до екосистеми, відмова від відповідального споживання Відмова від використання та байдужість споживачів через необізнаність Незначна державна підтримка інновативних зелених проєктів, нерозвинене законодавство щодо зелених інновацій у формуванні територіальної логістичної інфраструктури

Джерело: складено автором з використанням [50,51,55].

Як показав досвід, зелені інвестиції найбільш повно впроваджуються в країнах з стійким інноваційно-інвестиційним кліматом, та здійснюються через впровадження наступних заходів:

- розвитку механізмів безболісного виходу інвестора з зеленого проєкту у випадку відмови від проєкту, розчаруванні у проєкті або невдачі;
- заохочення конкурентних ринків, відкритих для впровадження зелених інвестицій;
- зважена макроекономічна політика.

Окрім ринкових умов уряд має бути зацікавлений у впровадженні зелених інвестицій, та застосовувати цільові механізми, які стимулюють збільшення попиту та пропозиції на зелені інвестиції, стимулювати дослідників-розробників та підприємницьку активність до розробки зелених інноваційних проєктів.

Ефективність інвестиційних проєктів тісно пов'язана із цілями виробництва, мотивами підприємництва в ринковій економіці. Це цілком природно, оскільки вони повинні приносити прибуток та сприяти підвищенню конкурентоспроможності. Безпосередні критерії оцінки інвестиційних проєктів досить різноманітні та повинні включати поряд із суто економічними показниками й деякі інші, зокрема поліпшення умов праці, створення нових робочих місць, підвищення екологічної безпеки виробничих об'єктів тощо.

Поряд з економічною ефективністю інвестиційні проєкти повинні мати обґрунтування і з позицій мультиплікативної ефективності. Контроль інвестиційної діяльності передбачає спостереження й перевірку результатів дій суб'єктів господарювання щодо інвестування. Тобто такий контроль передбачає зіставлення фактичних даних із запланованими з метою ефективного управління реалізацією інвестиційних проєктів і програм, досягнення поставлених цілей, попередження та усунення суттєвих відхилень та негативних економічних наслідків.

Основними принципами побудови системи контролю інвестиційної діяльності є:

- спрямованість на реалізацію інвестиційної стратегії;
- орієнтованість на стандарти; відповідність методів контролю методам аналізу та планування;
- своєчасність проведення аудиту та контролю, що дає змогу уникати поточні відхилення до того, як вони зможуть мати серйозні негативні наслідки;
- економічність (порівняння обсягів видатків із розміром ефекту, який може бути досягнутий у процесі інвестування).

Отже, управління інвестиційною діяльністю є незамінним складником загальної системи управління підприємством. Управління інвестиційною діяльністю розглядається на різних рівнях, причому вони тісно взаємопов'язані між собою. Реалізуючи основні функції та завдання інвестиційного менеджменту, необхідно орієнтуватися на основні вимоги концепції сталого розвитку. Це передбачає розроблення і реалізацію інноваційно-інвестиційних проектів у соціальній та екологічній сферах, а також використання поряд з економічними й інших критеріїв оцінювання ефективності інвестиційної діяльності підприємства. Це дасть змогу підприємству досягати запланованих результатів діяльності і бути конкурентоспроможним.

3.2. Підходи щодо розробки інвестиційних заходів ОКВП «Дніпро Кіровоград»

При розробці інвестиційних заходів ОКВП «Дніпро Кіровоград» підприємство стикається із факторами ризику, основними з яких є:

1. Розбіжність у термінах зміни цін на ресурси та введенням в дію тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення. Зміна протягом строку дії тарифів вартості окремих складових структури тарифів, з причин, які не залежать від підприємства. Збільшення розміру мінімальної заробітної плати, ставок податків та зборів, підвищення вартості паливно-енергетичних та інших матеріальних ресурсів призводить до недоотримання доходів та, відповідно, до недостатності обігових коштів підприємства. Як наслідок, утворюється та зростає заборгованість підприємства зі сплати поточних зобов'язань [35,36].

2. Несвоєчасне відшкодування з державного бюджету різниці в тарифах на централізоване водопостачання та водовідведення, постачання холодної води та водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових

систем) населенню, а також організаціям та установам, що фінансуються з державного та/або місцевих бюджетів, яка виникла у зв'язку з невідповідністю фактичної вартості послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, постачання холодної води та водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) тарифам, що затверджувались та/або погоджувались органами державної влади чи органами місцевого самоврядування [35,36].

Законом України від 03 листопада 2016 року №1730_VIII «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії» передбачена процедура врегулювання заборгованості, яка виникла до 01.01.2016 р., та має бути компенсованою з державного бюджету. Фактично, протягом 2017-2018 рр., заборгованість держави з різниці в тарифах на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення наданих споживачам за минулі роки (до 01.01.2016р.) погашена не в повному обсязі.

Одночасно, до факторів ризику можливо віднести аварії, зупинки устаткування, що призводить до переривання технологічного циклу підприємства.

Підприємством експлуатується обладнання зі значним ступенем зносу. Застаріле насосне обладнання не відповідає сучасним вимогам. Кількість аварій на мережах водопостачання та водовідведення з кожним роком зростає. Ці умови погіршує невідповідність діючих тарифів водопостачання та водовідведення фактичним витратам, а як наслідок – постійна нестача коштів. Основні засоби не оновлюються в достатніх об'ємах. Вирішення визначених питань сприяло б покращенню фінансового стану підприємства та забезпечило би його стабільну роботу.

Також, на зниження доходів підприємства впливає низький рівень свідомості окремих споживачів послуг, що проявляється у безвідповідальному відношенні до водоспоживання, а саме:

- несанкціоноване приєднання до мереж водопостачання та водовідведення, що перебувають на балансі підприємства;
- невчасне та не в повній мірі повідомлення про фактичні зміни фактичної кількості проживаючих, рівня благоустрою;
- несвоєчасній сплаті за отримані послуги.

З метою покращення результатів діяльності, підприємство постійно звертається з пропозиціями щодо виявлення та виправлення проблемних питань до уповноважених регулюючих органів.

З метою покращення фінансового стану ОКВП «Дніпро Кіровоград» в рамках проекту Світового банку «Розвиток міської інфраструктури-2» розробляє, обґрунтовує та проводить інвестиційні заходи. Опис вказаного завдання, обґрунтування інвестицій та очікувані технічні та економічні вигоди представлені у таблиці 3.3

Таблиця 3.3.

Заходи ОКВП «Дніпро Кіровоград» в рамках проекту Світового банку «Розвиток міської інфраструктури-2»

Опис завдання	Обґрунтування інвестицій	Технічні та економічні вигоди від впровадження
Передконтрактні послуги та технічний нагляд	Включають в себе допомогу та консультації клієнту під час торгів, оцінки заявок та надання технічної допомоги, крім того здійснення технічного нагляду за будівництвом з метою забезпечення своєчасного та задовільного завершення робіт згідно з договорами між Клієнтом і підрядниками	
Реконструкція Дніпровської водоочисної станції МРВ «Дніпро – Кіровоград»	Дніпровську водоочисну споруду (ДВС) було введено в експлуатацію в 1973 році і вона має проектну потужність 168 000 м ³ /добу. Вода, що поступає на споруди, характеризується високою ступеню каламутності та кольоровості, високими концентраціями заліза та аміаку. На цій споруді, водо підготовка включає коагуляцію, осадження, швидку фільтрацію та хлорування. Споруда, в цілому, знаходиться в негативному робочому стані, процес хлорування на ДВС не відповідає вимогам України до якості води. Фактично, умови експлуатації системи хлорування класифікуються як аварійні у зв'язку з сильною корозією. Підприємство водоканалу вже підготувало проект	ДВС є головною водоочисною спорудою в системі водопостачання м. Кіровограду. Якщо робота цієї споруди припиниться, більша частина населення м. Кіровограда залишиться без послуг водопостачання. Запропонований захід забезпечить

	реконструкції ДВС. Він включає нові змішувачі коагулянту, модернізовану систему збору мулу в чотирьох баках-відстійниках, нове завантаження фільтрів та реконструкцію системи хлорування.	інфраструктуру, що необхідна для покращення якості питної води відповідно до українських стандартів. Запропонована дія призведе до підвищення ефективності очищення води і скорочення витрат, пов'язаних з використанням хімічних реагентів.
Реконструкція міських мереж міста Кіровоград та ділянок водогону "Дніпро-Кіровоград"	Мережа водопостачання складається з 216 км. водогону "Дніпро-Кіровоград" та 811,1 км трубопроводів м. Кіровограда. Більше ніж 75 % трубопроводів має міру фізичного зносу більше 74 %.	Запропонована дія включає заміну найбільш зношеного трубопроводу; це повинно привести до зменшення витрат. Зменшення витрат принесе економічні вигоди у вигляді більш низьких витрат на експлуатацію.
Переоснащення лабораторій водопостачання та водовідведення	Існуючі лабораторні споруди є застарілими. Устаткування не відповідає технічним умовам згідно з стандартними процедурами лабораторії з водопостачання та водовідведення, які вводяться з 2015 року. Таким чином, підприємство водоканалу пропонує забезпечити придбання лабораторного обладнання відповідно до «Державних санітарних норм і правил» 2.2.4-171-10 для визначення санітарно-токсикологічних показників, здійснення санітарно-бактеріологічного контролю.	Технічні вдосконалення, що передбачаються, включають більш високу надійність контролю води і менший ризик отримання помилкових негативних результатів
Придбання автотранспортної техніки	Пропозиція стосується придбання вкрай потрібного потужного обладнання для проведення ремонтних робіт.	Придбання обладнання, що пропонується, буде корисним для проведення термінового ремонту на системах водопостачання та водовідведення.
Реконструкція водопровідів	Насосні станції знаходяться в найнесприятливішому стані з усього обладнання в системі водопостачання, оскільки більшість з них вже досягли кінця терміну їх корисного ресурсу. Їх	Технічні переваги приводів зі змінною швидкістю включають

их насосних станцій	низька експлуатаційна ефективність є основною причиною високого рівня споживання енергії. Крім того, на насосних станціях відсутнє автоматичне управління; що також має негативний вплив на ефективність роботи насосних станцій.	зменшення фізичного зносу насосів. Економічні переваги від запропонованих заходів включають наявність більш надійної системи водопостачання та скорочення експлуатаційних витрат на систему водопостачання, тому що питома витрата енергії системою водопостачання повинна зменшитися.
Реконструкція каналізаційних насосних станцій	Пропонується встановлення автоматизованої системи управління на каналізаційних насосних станціях, що, за оцінками на рівні планування, дозволить скоротити споживання енергії насосних агрегатів на 20-25 %. На додаток, системи автоматичного контролю в значній мірі підвищать термін експлуатації обладнання. Впровадження автоматичної системи управління дозволить організувати роботу на насосних станціях в нічні зміни без необхідності нагляду з боку оператора. Таким чином, також очікується зменшення витрат на експлуатацію та ремонт (передбачається, що експлуатаційні витрати знизяться на 50-70 %).	Після встановлення приводу зі змінною частотою, а також відповідних систем автоматизації, очікуване зменшення споживання електричної енергії становитиме близько 20 %.
Реконструкція каналізаційних очисних споруд міста Кіровоград	Встановлені в існуючій будівлі повітродувної станції морально та фізично застарілі турбоповітродувки підлягають заміні на сучасні компресори, з перетворювачами частоти, які в залежності від концентрації кисню в кожній секції аеротенків змінює частоту обертів електродвигуна компресорів, тобто змінює їх продуктивність, таким чином щоб досягти необхідного рівня концентрації кисню в аеротенках.	Суттєве скорочення енергоспоживання на каналізаційному очисному комплексі залежить від вибраної технології очистки та, необхідного для її реалізації насосно-повітродувного обладнання.
Впровадження системи автоматизації та диспетчеризації	Впровадження єдиної системи автоматизації і моніторингу технологічних параметрів для прийняття оперативних рішень з ліквідації аварій та при збої в роботі обладнання	Зменшення кількості експлуатаційного персоналу, зменшення витрат електроенергії та підвищення якості надання послуг

Джерело: складено автором з використанням [35,36].

Розроблена Інвестиційна програма була затверджена у встановленому порядку для підвищення рівня надійності та забезпечення високої ефективності водопостачання та водовідведення, поліпшення якості послуг та графіків виконання послуг.

Розроблені заходи дадуть змогу зміцнити фінансову стійкість об'єкта дослідження, що призведе до надійної і безперебійної його роботи.

Всі розроблені інвестиційні заходи спрямовані на дотримання та реалізацію заходів зниження питомих витрат та мінімізації витрат ресурсів. Постійне зростання цін на енергоносії вимагає реалізовувати енергозберігаючі технології. Тому потребується поступова заміна морально застарілих насосів на сучасні більш енергофактивніші.

В умовах відкритої військової агресії та під час знеструмлення насосних станцій деякі насосні станції потребують невідкладного капітального ремонту. В подальших інвестиційних програмах ОКВД «Дніпро- Кіровоград» планує орієнтувати своє зусилля на заміну насосів у водопостачанні та водовідведенні та заміну дренажних насосів на асенізаторських станціях.

ВИСНОВКИ

В сучасних умовах інвестиційна діяльність підприємств набуває особливої актуальності. Адже в умовах відкритої військової агресії суттєво постраждали не лише домогосподарства і бізнес, а і комунальна інфраструктура. Відновлення потребують всі сфери економічної діяльності.

Так, відновлення та подальший розвиток відбувається за рахунок реалізації інвестиційної діяльності. В роботі визначено теоретико методичні підходи щодо визначення сутності інвестицій, розглянуто системи управління інвестиційною діяльністю та принципи управління інвестиційною діяльністю.

В роботі систематизовано наукові погляди провідних вітчизняних вчених на трактування «інвестиційна діяльність».

У другому розділі роботи розглянуто організаційно-економічну характеристику ОКВП «Дніпро Кіровоград», проведено аналіз результатів його діяльності за 2018 -2022 роки та проаналізовано його інвестиційну діяльність. Нажаль в процесі дослідження виявлено низьку ліквідність та платоспроможність ОКВП «Дніпро Кіровоград». Також, під час проведення аналізу ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки ми побачили, що збільшуються обсяги непокритого збитку, збільшуються обсяги поточних зобов'язань і забезпечень, що є край негативним явищем і звісно потребує негайного вирішення.

Аналіз, проведений нами показав, що ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки збільшив обсяги чистого доходу від реалізації продукції. Дослідження показали, що у 2019 році в порівнянні з попереднім обсяги чистого доходу від реалізації продукції збільшились на 45369 тис. грн., або на 17%, у 2020 році в порівнянні із попереднім на 104699 тис. грн., або на 33,6%, у 2021 році в порівнянні із попереднім на 67499 тис. грн., або на 16,2%, а у 2022 році в порівнянні із 2021 роком на 42454 тис. грн., або 8,7%. Це не є позитивною тенденцією, адже це відбулось лише за рахунок підняття тарифів на водопостачання та водовідведення, введення абонентської плати за

користуванням водопостачання та водовідведення. Але, нажаль, як показали дослідження собівартість реалізованої продукції теж суттєво збільшилась, тому і прибутків підприємство не отримало.

Збільшення собівартості реалізованої продукції відбулось за рахунок збільшення витрат на поточні та капітальні ремонти водогонів та каналізаційних та асенізаторських каналів. Нажаль, як вже визначено у попередньому пункті, водогін є застарілим і потребує значних капітальних вкладень. Через застаріле майно часто трапляються пориви на водогонах, що врешті решт потребує негайного оновлення.

Розрахований нами коефіцієнт швидкої ліквідності, який відбиває здатність підприємства погашати свої поточні зобов'язання у разі складнощів із реалізацією продукції у 2018 році складав 0,62, у 2019 році – 0,71, у 2020 році – 0,81, у 2021 році – 0,6, а у 2022 році – 0,33. Нажаль цей рівень критичним. Адже нормальним вважається значення коефіцієнта щонайменше 1.

Розрахований нами коефіцієнт автономії, нормативне значення якого складає 0,5 у 2018 році дорівнював 0,43, у 2019 році – 0,38, у 2020 році – 0,28, у 2021 році – 0,22, а у 2022 році -0,06. Це дуже низький показник і розраховані нами дані свідчать про значну залежність підприємства від кредиторів.

Розрахований нами коефіцієнт фінансової залежності для ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки, при нормативному значенні не більше 0,6-0,7. Оптимальним є коефіцієнт 0,5 (тобто рівне співвідношення власного та позикового капіталу). На досліджуваному об'єкті цей показник складає у 2018 році – 0,57, у 2019 році -0,62, у 2020 році – 0,72, у 2020 році -0,78, а у 2022 році – 0,94. Даний показник є вищим оптимального, що свідчить про значну частку позикового капіталу у загальній структурі власного капіталу.

Отже, прорахований нами аналіз балансу ОКВП «Дніпро – Кіровоград» за 2018-2022 роки та показники фінансової стійкості свідчать про негативний фінансовий стан, значні збитки від операційної діяльності, що вимагає

проведення невідкладних заходів з метою підтримання належного рівня ліквідності, платоспроможності. Підприємство потребує бюджетної підтримки та достатнього рівня інвестиційних ресурсів.

Основними завданнями підприємства на шляху раціонального та економного використання ресурсів є:

- впровадження приладів обліку на етапах добування, подачі та реалізації води;
- відновлення, модернізація насосного обладнання, реконструкція очисних споруд;
- зонування водопровідних систем, впровадження регуляторів тиску; впровадження регулювання частоти обертання приводів насосних агрегатів;
- диспетчеризація та автоматизація технологічних процесів.

Розроблені заходи дадуть змогу зміцнити фінансову стійкість об'єкта дослідження, що призведе до надійної і безперебійної його роботи.

Всі розроблені інвестиційні заходи спрямовані на дотримання та реалізацію заходів зниження питомих витрат та мінімізації витрат ресурсів. Постійне зростання цін на енергоносії вимагає реалізовувати енергозберігаючі технології. Тому потребується поступова заміна морально застарілих насосів на сучасні більш енергоефективніші.

В умовах відкритої військової агресії та під час знеструмлення насосних станцій деякі насосні станції потребують невідкладного капітального ремонту. В подальших інвестиційних програмах ОКВД «Дніпро- Кіровоград» планує орієнтувати своє зусилля на заміну насосів у водопостачанні та водовідведенні та заміну дренажних насосів на асенізаторських станціях.

Отже, на даний момент у комунальному господарстві накопичено багато проблем, які ставлять під загрозу можливість його сталого функціонування. До них належать: збитковість підприємств; нестача прозорості в їхній діяльності; відсутність системних перетворень у цій сфері; незадовільний фінансовий стан підприємств водопостачання та водовідведення, зношеність основних фондів, а саме насосних станцій та трубопроводів; небажання з боку

місцевої влади ефективно використовувати їх фінансові ресурси; недофінансування галузі; наявність корупційних ризиків та багато інших. Наявність цих проблем не дозволяє досягти бажаного результату щодо створення фінансово спроможних та ефективно працюючих у ринкових умовах КП, які б надавали споживачам послуги необхідного рівня і якості.

Тому зазначені проблеми зумовлюють необхідність пошуку та впровадження нових концептуальних підходів до реформування комунальної сфери. Для вирішення вказаних проблем можна запропонувати наступні заходи: забезпечення достатнього бюджетного фінансування галузі; забезпечення належного контролю за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів; підвищення рентабельності функціонування та інвестиційної привабливості підприємств галузі, покращення якості та зниження собівартості послуг за допомогою модернізації виробництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агаджанов Г.К. Економіка водопровідно-каналізаційних підприємств: навч. посіб. Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. 2-е вид., перероб. та доп. Харків: ХНАМГ, 2010. 392 с
2. Борщ Л.М. Інвестування: теорія і практика :навч. посіб. Київ: Знання, 2005. 470 с.
3. Бутенко А. І., Сараєва І. М., Якимов С. В. Підприємництво в Україні: напрямки розвитку : монографія. Одеса : Фенікс, 2007.
4. Бушовська Л.Б. Управління інвестиційною діяльністю як важливий складник економічної безпеки підприємства. Економіка і суспільство. 2017. Вип. 11. С. 170–176. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/11_ukr/28.pdf.
5. Величко В.В., Гайденко С.М. Актуальні питання управління підприємств житлово-комунального господарства. Економіка та управління підприємствами. Мукачівський державний університет. 2016, Вип 4. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/4_ukr/18.pdf
6. Войнаренко М.П., Бушовська Л.Б. Інвестиційна діяльність як об'єкт управління. Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2015. №5 (21) С. 40-44.
7. Волощук В.Р. Оцінка кредитоспроможності підприємства. Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Серія «Економічні науки». 2020. № 4. Т. 2. С. 320-328.
8. Волощук В.Р. Трендовий і цільовий сценарії інвестування економічного розвитку. Вісник Одеського національного університету. Економіка. Том 25. Випуск 6 (85). 2020. С. 108-112.
9. Волощук В.Р. Інструментарій оцінки інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку підприємств. 2020. С. Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. Вип. 12 (235). 2020. С. 61-71.

10. Гончаренко М.Л., Щетина М.В. Проблеми формування інвестиційних ресурсів підприємства. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2019. №13. С. 154-158.
11. Гуторов О.І., Крамаренко К.М. Інвестиційний менеджмент: навч. посіб. Харків: ХНАУ, 2021. 270 с.
12. Гуторов О.І. Сутність та структура бізнес-плану інвестиційного проекту аграрного підприємства: теоретико-методичний аспект. Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки». Харків: ХНАУ, 2020. № 1. С. 200–213.
13. Денисенко М. П. Основи інвестиційної діяльності. Київ: Алерта, 2003. 338 с.
14. Дорошенко Т.В. Сутність інвестицій як економічної категорії. *Фінанси України*. 2000. № 11. С. 114–117.
15. Димченко О. В. Конспект лекцій з дисципліни «Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємств міського господарства» (для студентів 5 курсу денної та 6 курсу заочної форми навчання освітнього рівня магістр спеціальності 051 – Економіка). О. В. Димченко, О. О. Рудаченко; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 102 с.
16. Жулин О. В., Зеленюк-Джунь Л. В. Управління фінансовими ресурсами комунальних підприємств і перспективи їх розвитку. *Бізнес-інформ*, № 7, 2020. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform2020-7_0-pages-174_180.pdf
17. Захарін С.В. Інвестиційне забезпечення інноваційно-технологічного розвитку економіки : [монографія]. – Київ : КНУТД, 2011. 323 с.
18. Замятіна Н.В. Теоретико-методичні засади управління інвестиційною діяльністю підприємства. *Фінансовий простір*. 2013. № 3(11). С. 138–142.
19. Кириленко О. П. Фінансове забезпечення підприємств водопостачання та водовідведення в умовах бюджетної децентралізації. *Фінанси України*. 2015. № 3. – С. 88-101.

20. Ковальська Л.Л., Кривов'язюк І.В. Економіка підприємства : підручник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
21. Корецька Н.І. Економіка та організація виробництва [Текст]: конспект лекцій для студентів технічних спеціальностей денної та заочної форм навчання . Луцьк : Луцький НТУ, 2015. –128 с.
22. Крамаренко К.М. Управління інвестиційною діяльністю підприємств в умовах сталого розвитку економіки. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. Випуск 4 (21). С. 246-250. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/21_2019/40.pdf (дата звернення 10.11.2023)
23. Крамаренко К.М. Інвестиційна привабливість підприємства та методичні підходи до її визначення. Причорноморські економічні студії. 2016. Вип. 10. С. 101–104.
24. Крамаренко К.М. Економічний механізм екологізації інвестиційної діяльності в Україні. Науковий огляд. 2015. № 6(16). С. 22–33.
25. Кривов'язюк І. В. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, методика аналізу та шляхи підвищення її ефективності. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. 2018. Вип. 31. С. 83-90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2018_31_19
26. Кіндзюр О. С. Регулювання інвестиційного розвитку житлово-комунальної сфери України: дис... кандидата економічних наук: 08.00.03. Львів, 2017.
27. Килимник І. І. Практичні проблеми в галузі житлово-комунального господарства та шляхи їх вирішення. Open Journal System, № 1 (2015), С. 48-50.
28. Левицький В.В. Ефективність управління інвестиційною діяльністю підприємства. ВІСНИК ЖДТУ. 2011. № 2(56). С. 69-71.
29. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
30. Мочерний С., Устенко О. Основи економічної теорії. 3-тє вид. 2009, 504с.

31. Мошляк І.О. Інвестиції та інвестиційна діяльність підприємства та її ефективність. Вчені записки Університету «КРОК». 2018. №3 (51). С. 68-73.
32. Музиченко Т.О. Інвестиції та інвестиційна діяльність. Сталий розвиток економіки: Міжнародний науково-виробничий журнал. 2019. №3(25). С.161-167.
33. Наукові засади реформування і розвитку житлово-комунального господарства: монографія. Поважний О.С., Попов О.П., Запатріна І.В., Волков В.П. та ін. Черкаси. Брама-Україна, ЧДТУ, 2011. – 436 с.
34. Новикова І.В. Вартісно-орієнтоване управління інвестиційною діяльністю підприємства: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / Сумський державний університет. Суми, 2013. 219 с.
35. Офіційний сайт Обласного комунального виробничого підприємства «Дніпро Кіровоград» URL: <https://dnipro-kirovograd.com.ua/ob12-15>
36. Офіційний сайт Обласного комунального виробничого підприємства «Дніпро Кіровоград». Історія розвитку. <https://dnipro-kirovograd.com.ua/history>
37. Паньков О.Б. Управління інвестиційною діяльністю як базовий складник економічної безпеки підприємства. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2020. № 4(115). С. 90-93. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2020/4_2020/18.pdf
38. Панчишин С.М. Макроекономіка: Вид. 10-е, перероб. та доп. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. с. 118.
39. Пересада А.А. Інвестування : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2004. 250с.
40. Про питну воду та питне водопостачання. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2918-14#Text>
41. Підхомний М. Управління інвестиційними процесами на фінансових ринках : навч. посіб. Київ : Кондор, 2003. 184 с.
42. Сабліна Н.В. Управління інвестиційною діяльністю підприємств. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Вип. 10. С. 485–490. URL: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/218.pdf>

43. Стефанович Є. Інвестиційні проєкти та джерела їх фінансування. Інвестиції: практика та досвід, 2010. №20. С. 8-12.
44. Татаренко Н.О., Поручник А.М. Теорії інвестицій: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2000. 160 с.
45. Токаренко В.В. Шляхи забезпечення інвестицій для підприємств водопровідно-каналізаційного господарства України. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України // Доклад, 2016
46. Топчій О. О. Модернізація сфери житлово-комунального господарства міських агломерацій в умовах децентралізації: дис. на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.05. Одеська національна академія харчових технологій МОН України. Одеса, 2020
47. Ульяновченко О.В. Інноваційно-інвестиційна діяльність як основа сталого розвитку економіки держави. Науковий вісник Мукачівського державного університету. 2015. № 2(4) С. 70–76.
48. Федулова С.О. Економіка підприємств водопостачання та водовідведення : навч. посіб; за ред. проф. О.А. Півоварова; Укр. держ. хім.-тех. універ-т. Дніпро: ДВНЗ УДХТУ, 2017. 300 с.
49. Федулова С.О. Оцінка інвестиційної привабливості водопровідно-каналізаційного господарства як базової галузі національного господарства / С.О. Федулова, О.А. Півоваров, В.І. Дубницький. *Наука, технології, інновації*: Науковий журнал. – 2017. – № 1(1). – С. 55–62.
50. Федулова С.О. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку водопровідно-каналізаційного господарства. *Інноваційно-інвестиційні засади стійкого розвитку базових галузей національного господарства*: колективна монографія. Чернігів: Чернігів. нац. технол. ун-т, 2016. 396 с.
51. Федоренко В.Г., Денисенко М. П., Воронкова Т. Є., Кириченко О. А., Єрохін С. А., Єрмошенко. Інвестування: підручник / За редакцією В. Г. Федоренка, М. П. Денисенка. Київ: Алерта, 2012. 272 с.

52. Феєр О.В. Управління інвестиційною діяльністю підприємств у ринкових умовах. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2016. № 851. С. 140-145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNULPM_2016_851_20

53. Черваньов Д.М., Нейкова Л.І. Менеджмент інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств України. Київ : Знання, КОО, 1999. 514с.

54. Юрчук Н.П., Вовк В.Ю., Топіна Р.П. Інноваційно-інвестиційна діяльність як основа реалізації концепції сталого розвитку економіки України. Агросвіт. 2019. № 3.С. 53–61.

55. Яременко О.В. Економічна сутність інвестицій та основні поняття інвестиційної діяльності. Економіка промисловості. 2012. №№ 1–2. С. 79–85.

56. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. Інвестиційний словник : Львів: Бескид Біт, 2005. 512 с.